

FOAIA POPORULUI

Prețul Abonamentului:

Pe un an 2 fl.
Pe o jumătate de an 1 „
Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiu
și la toate birourile filiale de abonament.

Apare în fiecare Duminică

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada
Măcelarilor nr. 21).
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.,
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Rîndueală ungurească.

Românii noștri s'au purtat ca și niște lei. Au luptat și luptă, luptă dreaptă. Multă vreme a suferit poporul român sub stăpânirea maghiară. A suferit și a tăcut. Deși îi mergeau de-a înderetele treburile, el suferia, căci încă tot avea nădejde, că trebuie să se facă odată mai bine, trebuie să se îndrepteze lucrurile. Am tot suferit însă, dar' Maghiarii n'au mai prins minte la cap. Ei voesc cu tot prețul să facă aici numai o împărăție, în care să se audă numai o limbă: *cea maghiară*, unde numai un joc să se vadă și un cântec să se audă: *ciardașul*, unde numai un port să se vadă: *mustața răsucită și pintenul*.

Așa voesc Maghiarii. Bărbații noștri de frunte s'au apucat de lucru, și dacă au văzut că pe Maghiari nu-i pot trezi la cap, au început să povestească în cărți și în gazete popoarelor străine și neamurilor noastre năcazurile poporului român. Așa apoi am ajuns, ca și Înălțatul Împărat și toate popoarele învățate din lume să știe despre soarta noastră jalnică și să știe durerile ce le îndură apostolii noștri ferecați în temnițe.

Și această lume s'a apucat de Maghiari, spunându-le: „*Faceți rîndueală acasă la voi, căci de nu venim să facem noi rîndueală*”.

Maghiarii acum n'au avut încătrău, au trebuit să se apuce să facă rîndueală.

Dar' rîndueala ce o fac — *tot rîndueală maghiară va fi*. Cinci zile e adunat întreg sfatul maghiar, căruia îi zic „*parlament maghiar*” și de cinci zile și nopți tot chibzuesc și-și bat capul, ca să facă rîndueală și totuși se *nu dee nici un drept popoarelor asuprite*.

Toate gazetele ovreești și maghiare li-s'au alăturat și eată după-ce și-au muncit atâta vreme capul, la ce mirodenie au ajuns.

S'a sculat ministrul Hieronymi și toți l-au ascultat cu gura căscată. Românii și celelalte popoare din țeară, zice ministrul, trebuie împăcate! Ni-a eșit vestea în lumea întreagă că chinuim aici niște popoare, care totdeauna au fost cu credință față cu țeara și Împăratul. Acum trebuie să facem ceva, ca să scăpăm de gura lumii. Eu socotesc să facem așa:

1. Pe bărbații mai ai dracului, care ne strică mai mult se-i infundăm pe toți în temniță, ca să avem pace.

2. Pe ceialtați bărbați dela țeară, *preoții, învățătorii și tinerii care învață carte* încă trebuie se-i aducem la tăcere, dar' cum? le dăm câte un os de ros și apoi treaba-i gata.

3. Dacă vom lipsi în chipul acesta poporul de bărbații fruntași apoi va fi lucru ușor să facem cu poporul ce vrem. Și putem face multe. Ântăiu și ântăiu îi luăm biserica și școala românească și îi dăm biserici și școală maghiară, îl botezăm ungurește, cununăm ungurește,

și facem tot ungurește cu el. Poporul e blând și suferă, și așa scăpăm de gura lumii și în vre-o douăzeci de ani nu va mai fi nici urmă de Români în țeara asta nici de alte popoare, unde te vei întoarce: tot Maghiari vei vedea.

Astfel de vorbe grele a rostogolit ministrul, și toți câți l-au ascultat au rămas cu gura căscată, căci așa înțelepciune mare n'au mai auzit de când e *hăul unguresc*. Toți îl laudă și se animează de atâta înțelepciune.

Sărmanii de ei!

Ei nu cunosc pe Români, căci dacă i-ar cunoaște n'ar vorbi prostii așa mari.

Românii au atâția bărbați de frunte, cari își dau averea și vieța pentru binele poporului, încât sute de temnițe să aibă Maghiarii nu vor încăpă în ele, n'ar fi destule.

Preoții, învățătorii și tinerii noștri sînt cu mult prea cinstiți Români, decât ca prin vre-un os de ros să tacă și să privească liniștit la suferințele dragului nostru popor.

Ear' poporul român nu e așa lovit cu leuca, cum cred Maghiarii ca cu una cu două se-și părăsască legea și limba erezită din strămoși.

De aceea le strigăm Maghiarilor, ca să ne audă ei, dar' să ne audă și lumea mare:

Așa nu faceți rîndueală în țeară. Așa ne amărîți și mai mult sufletele.

FOIȚA.

MARTIRULUI DR. VASILE LUCACIU.

O pricină minunată
Auzită 'n lumea toată,
Auzită din vecie
Precum și la carte scrie
Ce-i sfântă ca 'nvățătura
Și cinstită ca scriptura,
Că te pune la tistie
Și la sfânta preoție.
Un creștin bun Vasilie
Și sfântit la preoție
De când în slujbă a intrat
Bărbătește a lucrat,
A slujit foarte frumos
La altarul lui Christos,
La popor mângăitor,
La nație-ajutător,
A umblat căi depărtate
Pentru sfânta dreptate.

O! Lucaciu, brave Român,
Ce poți aștepta acum,
A venit Iuda din tartar
Plin de scârbă și amar.
La Gherla oraș tare
La Soba cu capu mare,
Zicînd așa se-ți mulțumească
Ba strajnic se te lovească,
Așa Soba cu mitra 'n cap
De Isariotean îndemnat,
Și te-a judecat frumos
Ca Caiafa pe Christos,
De popie te-a lipsit
Pe el lumea l-a urtit,
Iuda s'a dus mîngăiat
Că și-a căpătat ortac,
Acum Soba gherlenească
Soarta Iudei te lovească.
Acum tu te veselește
Cu Jidanii ungurește,
De-ai mai trăi mult în pace
Din Sobă cuptor nu-ți face,
Ear' tu, Părinte Lucaciu,
Să vezi acuma ce faci,

Că în Dobrițin te-așteaptă
Altă judecată dreaptă.
Procurori judecători
De dreptate călcători.
Ear' tu ca un mucenic
Nu te-ai îndoit nimic,
Ci li-ai răspuns românește
Pe cum legea poruncește,
Ei orbește-au judecat
N'au mai gândit la păcat
Ca și naintea lui Pilat.
Pe cel fără de păcat
Prin sentența-afurisită
Ești în temniță urtită
Nu pentru păcatul tău
Că de față-i Dumnezeu.
Ci pentru nația cea mare
Apăsată foarte tare,
Robia acuși se sffrșește
Frumoase cununi și se gătește,
Luminat te vei elibera
Și 'ntr'o nație vei intra.
Precum Danil dintre lei
A eșit ear' la ai sei,

Dacă vreți pace în țară, cum dorim noi și cum dorește toată lumea, apoi:

„Dați-ne drepturile ce ni-se cuvin și apoi va fi pace!” (vb.)

Procesul „Tribunei“.

(Urmare și fine).

Procurorul, Dle president! Vă rog să opriți pe acusat a mai cita! sânt cuvintele Maiestății Sale care se aduc în discuție. Ca păzitor al constituției, nu pot permite ca persoana sacră a M. Sale să fie obiectul de discuție a unei pertractări judiciare.

I. Russu Șirianul. Să mă iertați, dle procuror, aici nu e vorba de aducerea în discuție a persoanei M. Sale.

Presidentul. Învit pe dl vorbitor să nu mai citeze, nu poate fi amestecat într-o asemenea afacere persoana Maiestății Sale Regelui.

I. Russu Șirianul. Mă supun invitării dlui president. Caută să spun însă, că am citat acele cuvinte tocmai pentru-că sânt ale unei persoane sacre, cum ziceți, și am ținut ca să arăt cum cea mai înaltă persoană, *Capul statului, condamnă cu asprime fapte, care aici în sala de dezbateri aprobate au fost și pentru care dl procuror nu numai că n'a căutat să pedepsească pe nimenea, dar' nu are cuvinte nici să desaproabe pe cei-ce în sanctuarul justiției astfel se poartă.*

Și noi totuși nici atâta libertate să nu avem, ca să înregistrăm, dacă nu să vestejim asemenea fapte?

Ceea-ce mai ales cearcă însă dl procuror să desmintă în aserțiunile articolului încriminat este pasagiul privitor la tendența de maghiarizare nu numai a guvernului, dar' a întregii societăți ungurești.

Pentru-ca să dovedesc exactitatea acestei afirmări, voi cita tot din foile ungurești.

Astfel „Egyetértés” dela 22 August serie:

„Prin hotărâre legislativă, națiunea (maghiară) se ridică în Budapesta, centrul culturii maghiare, un Arpadianum întru sârbarea milleniului; se înființează aici un internat pentru o mie de tineri: slovaci, români, sârbi și croați, care să fie maghiarizați apoi“.

Să zicem înse, că acestea sânt eculubrațiuni ziaristice.

Ascultați însă ce zice cel mai pedagogic, cel mai înțelept corp didactic, cel puțin așa ar trebui să fie, ascultați ce zice *congresul inspectorilor școlari* întrunit în ziua de 14 August la Budapesta.

Cu privire la maghiarizarea naționalităților, s'a exmis și păreri următoare:

„E consult, că în școalele naționalităților să se aplice profesori, care nu știu limba maternă a elevilor lor.“

„Diplomă să nu se dea decât acelor învățători care știu bine ungurește.“

„În preparandiile naționalităților limba de propunere să fie cea maghiară“.

„În fiecare an învățătorii nemaghiari să dea examen din limba maghiară.“

Ear' în adresa de propuneri făcută guvernului, s'au luat următoarele:

„Congresul să declare că trebuie cerută dela guvern revizia programului de învățământ, anume pe basă ca punctul de gravitate al învățământului să treacă dela limba maternă la cea maghiară; ear' învățătura limbii materne în oare extraordinare să se suprimă cu preț. Deja în clasa I. să se înceapă învățarea limbii maghiare“.

Când astfel se gândește corpul maghiar, ce mai cumpănit ar trebui să fie, căci este pus pază al învățământului, când asemenea imbecilități și putregaiu de gândire s'a încuibat în capul pedagogilor maghiari, noi Români să nu avem oare nici dreptul de a semna aceste stupidități?

Dar' căutați în Europa un singur om cu mintea întreagă care să aproabe asemenea palmuire a celor mai elementare și totdeauna sfinte principii pedagogice, și dacă veți găsi mergem la temniță fără a mai zice ceva.

Nu veți găsi însă, după-cum nu veți găsi nici un Român, care din toate ale lui puteri să nu lupte contra acestei tendențe de maghiarizare, care să nu spună, că decât școale ca cele-ce vor să ne facă inspectorii D-voastre școlari, mai bine nimica; decât vieată ca aceea-ce ne puneți în perspectivă pentru al doilea milleniu, mai bine moarte!

Când astfel simt și cugetă Români toți, nu aflați oare și D-Voastră, dlor jurați, îndreptățit ponosul articolului încriminat?

Nu aflați oare, în același timp, că fiind noi puși sub o excepțională lege electorală și lege de presă, cele două puncte cardinale ale vieții publice, îndreptățit este autorul arti-

colului a zice, că *dreptatea nu ni-se măsură de o potrivă.* Este cu atât mai îndreptățit să acuse cu cât nici chiar aceste legi nu se aplică echitabil, cu cât *legea de naționalități*, care de sigur nu poate fi *maximul* cât ni-se cuvine, *azi numai pe hârtie mai există!* Nu acuză însă pe *națiunea* maghiară, ci pe guvernul maghiar, față cu care ne găsim în opoziție nu noi Români numai, ci și Slovaci și Sârbi. Ar trebui deci ca tuturor acestora să li-se intenteze procese de presă, ar trebui ca toate satele românești să fie prejmuite cu ziduri, și declarate temniți, pentru-că locuitorii lor toți simt apăsarea guvernului maghiar și dau expresie nemulțumirii lor. Ar trebui în primul rind să întemnițați întreaga *conferență* și pe toți din *comitetul național.*

Pot fi însă zidurile temnițelor ca zidurile Chinei de strașnice, *câtă vreme există cauze de nemulțumiri, noi nu vom înceta a face responsabili pe cei care nedreptățesc pe atâtea naționalități.*

Un cap de acuzare ne mai face dl procuror pretinzând că atribuim guvernului, și peste tot, Maghiarilor, intențiuni, care nu le au față cu noi Români. Dl procuror tăgăduiește anume, că guvernul ori societatea maghiară ar vrea să ne desnaționalizeze și cu atât mai puțin să ne scoată și din strimtul cadru al crâmpeiului de lege cu care ne mai îngrădim.

Privitor la *desnaționalizarea* noastră am avut onoarea să citez hotărâri aduse de inspectorii școlari. Aș mai pute și aci să aduc sute de dovezi. Nu voi face însă acest lucru parte pentru-că noi Români toți sântem convinși despre tendența de maghiarizare a guvernului, parte pentru-că față cu d-voastre 'mi-e teamă să nu pat cum zice proverbul român: *„Bate toba la urechea surdului!“*

Trebuie să vă amintesc însă de părerea guvernului exprimată într'un articol al ziarului *„Pesti Hirlap“* de mai zilele trecute, care cerea *„legi excepționale pentru Valahia“.* . . Cele existente, aspre de altfel și sever aplicate, 'i-se par că prea ne desmerdă.

Și totuși domnul procuror zice că e libertate în Ungaria ca nicăiri aiurea, că noi pedeapsă merităm, pentru-că abusăm de libertatea presei.

D-Voastră, dlor jurați, sânteți chemați să serviți dreptatea. Veți denega deci cererea dlui procuror, pentru a face astfel serviciu patriei, cărei de sigur că nu înspre folos îi

Mai frumos și luminat
Decât în groapă a intrat,
Așa și tu ostaș bun
Nu te mai măhni acum,
Ci îți fă inima bună
Că te-așteaptă o cunună
Împletită 3 colori
Cu scumpe și frumoase flori,
Teașteaptă cu umilință
Te salutăm cu credință,
Patima ce ai răbdat
Nu se va șterge în veac
Din istoria bătrână
A națiunii române.

Apoldul-mare.

Ioan Iridan.

POESII POPORALE.

De pe valea Murășului.

Frunză verde din grădină
Rău mă doare la inimă,
Frunză verde plop înalt
M'a lăsat și a plecat....

Eată draga primăvară
Rândunelele vin eară,
Dar' bădița nu mai vine
Doară 'și-a uitat de mine.
Trandafirul împrupește
Badea meu nu mai sosește,
Badea meu de astă-vară
Roagă-se să-l iubesc eară,
Dar' eu, zeu, n'am bolunzit
Să iubesc ce-am părăsit.

Bate vântul nu înceată
Dorul mândri mă săgeată,
Bate vântul cald și rece
Doru-i mare și nu-'mi trece,
Fost-am mândra mândrelor
Peană d'albă de bujor,
Fost-am floare între fiiori
Cruce mândră 'ntre flori,
Fost-am floare; fost-am dragă
La fiiori mândruță dragă —
Și bădiță știi tu bine,
Lăsa lumea pentru tine,
Pentru tine, bădișor,
Suflețel înșelător.

Lasă, lasă, măi bădiță,
Că 'mi-ai fost făr' de credință,
Dar' te-ajungă și pe tine
Dorul, bade, ca pe mine,
Dorul, bade, care plânge,
Care uscă și se stinge,
Că-am fost rujă legărată!
Fiica maicei desmerdată,
Și-am fost mândră și-am fost floare
La a maicei sinișoare,
Dorul tău m'a 'ngalbinit,
Dorul tău m'a vestejit.

Vino, mândră, pân' la cruce
De vezi Neamțul cum mă duce,
Cu cămașa nespălata
Cu inima supărată,
Fără pâne, fără sare,
Numai cu pușca 'n spinare;
Că 'n locuțul biciului
Teaca panganelui,
Și în loc de 6 boi,
Pătrânțașul dinapoi,

poate fi incurajarea celor-ce provoacă nemulțumirea și febrerea între naționalități.

Dând un verdict negativ, veți arăta ră-tăcirea celor, care afirmă că a veni înaintea curții cu jurați clujene, este a pleca la puș-cărie, veți arăta că în chip sincer doriți liniștea în patrie.

Să nu vă lăsați a fi seduși de dl procuror, care prezintă pe eroul nostru național *Horia*, ca pe un ucigaș, ear' pe autorul articolului încriminat ca pe un om ce îndeamnă la revoltă, la ucidere.

Da, este adevărat, noi toți venerăm memoria martirului nostru național *Horia*. El a fost adevărat opincar. Tocmai de aceea însă cu atât mai îndreptățit să lupte pentru desrobirea semenilor lui, după-cum datorii suntem și noi să luptăm pentru poporul în mijlocul căruia trăim.

D-Voastră puteți să condamnați excesele revoluției lui *Horia*. Nu puteți să condamnați însă un articol, în care anume se spune că *în marginile legii vom lupta din răspuțeri pentru drepturile înscrise în lege, dar nescotite azi*. Nu puteți să condamnați un articol unde se face tocmai apologia blândeței Românilor, unde nici urmă de tendențe oculte, ci dimpotrivă, se contemplează pacea. N'aveți, în privința asta, decât să cetiți sfârșitul, concludia articolului, și vă veți convinge de cât spirit conciliant este condus autorul articolului, cum el nici nu amenință, nici nu apelează la arme, ci în chip firesc arată că dacă din neînțelegerile actuale și mai rău vom ajunge, vina stăpânirea actuală va purta-o.

Este deci o apucătură, ca dl procuror să încerce a pune în sarcina noastră răul ce ar naște, este o exagerare când ne prezintă ca pe niște oameni care am fi în stare să răsculăm poporul, să nimicim statul, de atâta putere apărât. Dar' revoluțiile nu se pot pune la cale, ele sunt o urmare firească a unor stări de lucruri nefirești. Agitatori, revoluționari sunt nu aceia, care stăruie pentru lecuirea unei situații bolnave, ci cei care închid ochii și nu vor să vadă focul!

De patimă se conduce deci dl procuror, și patima e rea sfătuitoare, — la rele lucruri vă îndeamnă, când cere să ne condamnați.

Ori-cât de pornit îl vedem însă în contra noastră, și ori-cât am ști că d-voastră intrați în vederile profesate de d-sa, datoria noastră de ziaristi români ne impune, că atunci când luptă extraparlamentară ducem, când sin-

gurul for unde putem interpreta sentimentele poporului nostru este curtea cu jurați, să vă spunem ce vrem, ce gândim.

Vrem dreptate! Socotim că rătăciți sânteti, când credeți că ne vom desista dela luptă după-ce vom fi puși între patru ziduri la Seghedin. Vom eși noi și de acolo pentru-ca să luptăm cu atât mai înverșunat. Istoria cu Mucius Scevola la noi e o credință. Un preot în conferența națională profesându-o, ziarele d-voastră l-au batjocorit. Nu veți rîde însă, când în urma prilejului ce mereu ne dați, vă vom demonstra cât de adînc este săpat în noi simțul datoriei pentru națiune.

Îmi place a crede, domnilor jurați, că avînd în vedere principiul fundamental al constituirii curții cu jurați: *a putè să achite chiar și atunci, când crima e învederată, dacă crede a servi patriei*, ne veți achita cu atât mai ales, cu cât în cazul de față dl procuror prin nimic n'a dovedit vinovăția noastră chiar admitînd că articolul e în contradicție cu legea.

Ne veți achita cu atât mai ales, cu cât nici dl procuror nici d-voastră nu vă puteți mîngăia cu gândul, că întemnițarea noastră ar putè să înăbușe o mișcare, ce tendențelor maghiare stavilă îi este. Nu, chiar dacă noi am fi slabi, încât să ne intimidăm, mișcarea în care noi suntem numai un atom, va merge înainte, căci ea își are obârșia în sentimentul drept și generos al poporului român. Ear' *ce drept este și generos, nu se poate oprima*. Zădarnic pui slavilă rîului, el umplînd zăgazul, va curge înainte și grăunțele de grâu răsare fie cât de mare bolovanul ce-l apasă.

Să nu uitați mai ales un lucru: *în natură nimic nu se perde și totul se răsbund!*

Munca noastră, nu se va putè perde nici ea, ear' dacă nedreptățiți vom fi azi, mîne satisfacție ni-se va da.

Cerem satisfacția însă înaintea legii. O cerem azi dela d-voastră.

Domnilor jurați! În numele poporului român adînc nemulțumit, în numele ziaristiceii române de atâta timp calumniată și batjocorită termin zicîndu-vă:

Ținînd în mână cântarul dreptății, nu vă cerem să apăsați într'o parte sau alta în favorul nostru. Vă conjur însă ca cumpena drept să o țineți.

Vă cer achitarea!

STATUTELE

pentru

REGULAREA MORMINȚILOR.

În numărul trecut am vorbit despre „*Morminții nostri*” și am promis o muștră de „statute pentru regularea morminților”. Statutele se nimeresc mai îndeosebi pentru comunele bisericesti dela șes și mai avute și sînt așa precum îmi închipuesc eu, că ar trebui să se reguleze morminții. E lucru natural, că în diferite comune bisericesti sînt diferite împrejurări, și pentru aceasta, statutele se pot strămuta după lipsele și cerințele locale. Să urmeze dară statutele:

§. 1. Teritoriul morminților (al țintirimului) se încunjură cu gard de zid;

sau: teritoriul morminților se încunjură cu gard de scînduri, ori de stobori și spini de-asupra

sau: teritoriul morminților se încunjură cu un șanț de jumătate metru de lat și atîta de afund, ear' pămîntul scos din șanț se așează pe marginea teritoriului și din pămîntul scos se formează un zid de pămînt, cel puțin de un jumătate de metru de înalt, în lăuntru teritoriului pe lîngă zidul de pămînt se pun tufe de bagrini (acați) mici sau de alți arbustri, din care se poate forma un gard viu și se cultivă până peste înălțimea unui om.

§ 2. În mijlocul zidului sau al gardului din partea de cătră sat se face o poartă, (după împrejurări o vraniță) și o ușe de intrare.

§. 3. Pe teritoriul morminților se fac drumurile și căile de lipsă. Ântăiul drum de frunte dela poartă drept până la zidul (sau gardul) din fund; al doilea drum de-alatul morminților și trece prin mijlocul drumului ântăiu, dela un capet până la celalalt. Aceste drumuri (după-cum este teritoriul) sînt de 3—4 metri de late. Mai departe împrejur pe lîngă

Numa-i atîta-'mi pare rău
De cercul dela ciacău,
Numa-i atîta-'mi pare greu
Până trec o vâlcea
Să mă duc la maica mea!
Murășu e mare și mere
Dar' uritul nu-'mi mai pere,
Murășu e mare și înceată
Dar' uritul nu se gată,
Plâng și nime nu mă vede
Uritul cu mine șede,
Plâng și nime nu m'aude
Voea rea tot îmi răspunde.

Culese și adunate de *Iuliu V. Vanovici*, stud. cl. IV. gimnasială.

(Căntece cătănești)

Morișcuță moară 'n vînt
Unde macină argint,
Nevestele gură vînd
Fetele nu 'ncap la rînd,
Eu acolo duce-m'oi,
Moară meșter punem'oi

Și face-voiu rînd fetelor
În ciuda nevestelor,
Pentru căte-o sărutare
Face-oi rînd la fiecare.

Frunză verde lemn pățit
Auzit-am auzit
Auzit-am dintr'un om
Zicînd că cătana-i domn,
Frunză verde iarbă grasă
De-aș trăi să merg acasă,
Și să-'l mai aud odată
Să-'i sdrobesc falca c'o peatră,
Că decăt să cătănești
Mai bine bani să plătești.

De când de-acasă-am plecat
Nici de-un bine n'am mai dat,
Cum m'am depărtat în țeri
Tot jele și suspinări.

Mă lovește dor și jele
De pe locurile mele,
Când 'mi-aduc aminte de casă
Inima din mine-i arsă,

Inima foarte rău plînge
Sufletul se scaldă 'n sânge,
Ochi 'n lacrimi 'mi-se scaldă
Inima-i rece nu-i caldă,
Ochi-'mi lacrimă de jele
Pentru-a inimii durere,
De n'ar plînge inima
Nici ochii n'ar lacrima,
Dar' inima 'ncepe-a plînge
Cu ochii nu pot învinge,
Pe obrazul meu cel ros
Lacrimile merg în jos,
Eu de lacrimi nu bag seamă
Că le șterg cu cea năframă,
Dar' 'mi-e milă de obraz
Că rămîne fript și ars.

Părăuț cu trei isvoare
Facere-ași pe tine-o moară,
Eu să fiu morar în ea
Morărița dragostea,
Să vie Româncele
Să le macin grănele.

Culese din gura unui soldat dela regimentul Nr. 50 de *Laurențiu Ciurbea* din Ponor.

ziduri (sau garduri) se face o cale cel puțin de un metru de lățime.

§. 4. După împărțirea teritorului prin două drumuri de frunte, se formează patru table mari. Fiecare tablă mare se împarte prin căi sau cărări câte de 1 sau $1\frac{1}{2}$ metru de lățime și se formează table mai mici și lungurețe dela drumul de frunte din mijloc până la calea de lângă zid sau gard, dar' așa, încât într'o tablă mică și lungureață numai două șiruri de mormânturi pot să fie; unul către calea de sus, altul către calea de jos lăsând între șiruri respective între mormânturi, adică dela capul unui mormânt până la piciorul altui mormânt pământ liber cel puțin de $\frac{1}{2}$ metru de lat, lungurețe.

§. 5. În tablele lungurețe mormânturile se așează astfel, că dela drumul din mijloc se lasă loc liber de $\frac{1}{2}$ metru; urmează locul mormântului de un metru de lat și apoi $\frac{1}{2}$ de metru loc liber, așa încât pentru fiecare mormânt se socot doi metri în lățime.

§. 6. Locurile de mormânturi se clasifică în trei clase, cele de către drumul din mijloc mai scumpe, cele de pe de lături mai ieftine și pentru locuri de mormânturi se hotărăsc taxe anumite. Locurile de mormânturi se vând fiecărei familii și aceste după bunăstarea lor plătesc 20, 40, 60 cr. (în sate mai avute 30, 60 cr. 1 fl. sau și mai mult pe an) și banii încuși fac un fond pentru susținerea în stare bună și înfrumșetarea morminților.

§. 7. Fiecare familie e îndatorată ca la mormântul seu să sădească câte un arbore și anume în mijlocul celor doi metri de lățime și în linia de cale, ca arborele să servească nu numai de semnul ci și de înfrumșetarea mormântului familiei. Arborii trebuie să fie de multe feluri, și de aceea, care nu cresc prea mari. Încât atare familie în terminul publicat nu pune arborele de lipsă, îngrijitorul morminților se împuternicește, ca el pe

spesele familiei respective să sădească arborele (sau comitetul parochial procură arborii și-i sădește, apoi scoate prețul și cheltuelile dela fiecare familie.)

§. 8. Fiecare familie e îndatorată, ca mormântul să-l sape tocmai în mijlocul locului măsurat și în dreptul arborelui și nici mai jos și nici mai sus, ci capul mormântului să fie în linia dreaptă cu celelalte mormânturi din tabla lungureață; mai departe, fiecare familie e îndatorată, ca după îngropăciune dâmbul sau tumulul mormântului seu să-l facă destul de înalt și regulat în formă și linie dreaptă cu celelalte mormânturi; asemenea fiecare familie e îndatorată, ca în tot anul până în săptămâna mare sau a Paștilor să-și reguleze dâmbul mormântului și să-i dea forma de lipsă, căci încât nu va face, îngrijitorul morminților se îngrijește, ca până în Joia-mare să reguleze dâmbul mormântului pe spesele familiei.

§. 9. Fiecare familie e îndatorată, ca să pună cruce la mormânt și să o pună în linie dreaptă cu celelalte; ear' încât crucea a putrezit, sau a perit sau s'a rupt, se o reînnoiesc până în săptămâna Paștilor, căci altcum îngrijitorul morminților se împuternicește, ca pe spesele familiei să pună o cruce cuviincioasă familiei.

Aceia, care fac cruci de piatră respective de marmoră pentru răposatul și pun inscripțiune pe cruce, sânt îndatorați, ca inscripțiunea să o arete comitetului parochial, ca încât e lipsă să o coregă în privința ortografiei și limbii.

§. 11. E de dorit, ca fiecare familie între arbore și cruce să pună o tufă de flori, ce din an în an crește și înflorește de sine, p. e. roză, ear' ca pe dâmbul mormântului să semene respective planteze flori și să le îngrijască.

§. 12. E oprit ca la înmormântarea cuiva, petrecătorii mortului, să calce și să dripească mormintele vecine, și pentru

aceasta, conductul trebuie să stea pe căile din apropiere. Încât mormânturile vecine au suferit ceva prin săparea unei groape sau la înmormântare, prin dripire, familia mortului e îndatorată, ca mormânturile vecine numai decât să le restaureze, ear' dacă negrijește aceasta, îngrijitorul morminților se împuternicește, ca pe spesele familiei mortului, să pună mormânturile vecine în starea de mai înainte.

§. 13. La morminți se face o casă unde să șadă păzitorul sau îngropătorul, dar' afară de locuința acestuia să aibă o chilie mare, în care se aduc morții, răposați de boale lipicioase, apoi aceia care n'au casă și pentru alte întâmplări.

§. 14. Morminții se măsoară și se face un plan, în care se cuprinde fiecare mormânt. Tablele cele mari se înseamnă cu A. B. C. D.; tablele cele mici se înseamnă cu numeri romani, ear' mormânturile cu numeri arabici. Planul original se păstrează în cassa bisericii, ear' o copie se dă îngrijitorului de morminți. (Dacă cineva a făcut fundațiune pentru biserică sau școală și ca Român și creștin a binemeritat, ca numele lui să rămână nemuritor în sat, sinodul parochial poate hotărî, ca atare tablă unde binemeritul e îngropat să se numească după numele lui, d. e. tabla lui Ioan Păcurariu.)

§. 15. Despre mormânturile familiilor se poartă un protocol, în care se înseamnă: Numele familiei, numărul casei, litera tablei, numărul tablei mici și numărul mormântului și după împrejurări măsura adică lățimea și lungimea mormântului. (Mai ușor e, dacă mormânturile din fiecare tablă, se înșiră separat.) Protocolul original se depune în cassa bisericii, ear' o copie se dă îngrijitorului de morminți.

§. 16. Regularea țințerimului și stabilirea statutelor se hotărăște în sinodul parochial, ear' hotărârile le execută comi-

(Căntece cătănești.)

Păsărică frumușea
Lungă 'n coadă mititea,
Doară ești din țeara mea!
N'ai văzut pe maica mea?

Ba eu foarte-o am văzut
Pită d'albă frământând
Lacrimi dela ochi ștergând.

Păsărică frumușea
Spune tu la maica mea!
Spune tu că io-am murit
Și pe mine m'a stupat
Tot din sus de Țeligrad,
Sub o tufă de arțariu
Ca pe domnul gheneariu,
Și 'n loc de tras clopotele
Dă praizu cu tunurile.

Păsărică frumușea
Spune tu la maica mea,
Pe mine-acolo mă caută
La cetatea cea de baltă,

Unde e spre mează-noapte
Și pe mini acol' mă caute,
Pe munții Tirolului
Purtând pușca Neamțului,
Unde-a fi steagul plecat
Ca colo-'s și eu picat,
Tot în sânge din tegat
Tot în sânge din cel roșu
Din ficiorii cei frumoși.

Pe drumuțul taberii
Merg ficiorii ca norii,
Blăstămându-'și părinții
De ce 'i-o făcut pe ei,
Apoi așa frumușei
Să naibă hasnă de ei.

Înainte trupeii mare
Merg-un gheneariu călare,
Când s'apropie de-orăș
El strigă cu mare glas:
La hornist și la dobaș
Să bată ghenear marș
Să țină ficiorii paș
Dobașul marșul bătea
Ficiorii pași ținea.

Fetele nevestele
Prin toate ferestrele,
Ghinărarul din grăiu grăia:
„Pășiti ficiorii mai cu fire
„Nu priviți ferestrele
„Și la ochi fetițele!“

Și ghenearul din grăiu grăia:
Pășiti ficiorii mai cu fire:
Pe sunetul dobelor
Pe sunetul trîmbiței
Pe scurtarea vieții.

Când era pe la ojină
Mergea trupa pe hodină,
Când era la mează-noapte
Merg trupa nu mai poate,
Când pe la cei cântători
Trupa-i plină de-asudori.
Când era în zori de ziuă,
Pică unul, pică doi,
Pică zeci cu zecile
Și vîzură mîndrele,
Pică unu 'ntr'o cărare
Și-'l vîzu o fată mare,

tetul parochial deosebi prin îngrijitorul de morminți.

§. 17. Comitetul parochial dintre membrii sei sau dintre titori alege un îngrijitor de morminți, care execută hotărârile comitetului parochial și unele lucruri le împlinește după bună chibzueala sa. Îngrijitorul de morminți după împrejurări la capătul anului capătă o remunerațiune cuviincioasă.

§. 18. Comitetul parochial alege un păstor de morminți, care le împlinește toate după rînduețile îngrijitorului de morminți și anume:

a) să taie crengile de arbori uscate, să ciunteze acelea care cresc prea tare sau neregulat și arborii să-i curețe de omide; să retezească gardurile, ear' gardurile vii să le ciunteze și să le dea formă bună;

b) să țină drumurile și cărările în stare bună;

c) să plivească iarba de buruieni și arbustri sălbatici, ear' iarba cel puțin de trei-ori pe an să o taie cu secerea;

d) să controleze la săparea fiecărei groape, ca groapa să se facă la locul seu și după forma cuvenită;

e) să încunoștiințeze pe îngrijitorul de morminți, dacă atare familie nu-și împlinește datorința în sensul statutelor.

Păzitorul morminților pe baza contractului legat cu comitetul parochial poate căpăta ca simbrie anuală: a) locuință în casa dela morminți; b) iarba secerată de pe morminți; c) încât în țintirim este loc liber, acesta pentru sămănături; d) prețul lucrului ce l-a negrijit atare familie, hotărît prin o tarifă; e) la fiecare săpare de groapă, taxa și colacii etc. ce-i capătă și alt săpător de groapă; f) o sumă din taxele plătite de familii.

Se mai pot dispune și următoarele:

§ 19. În comune mai mari și mai avute bisericesti, acolo, unde se încrucișează drumurile de frunte, din colțurile din lăuntru ale celor patru table mari se

Merge 'i-aprinde-o lumină

Și 'i-o pune în mână.

Ghenerarul din graiu grăia:

Stînge, fată, lumina!

Ori că-ți stîng eu vieța?

Cîndu-i pe la prânzișor

Pică unul, pică doi,

Pică mii de milioane.

Și vai săraci ficii frumoși

Cum ședeți în lagăr scoși,

Cu puștile piramidă

Și 'n proțape fără pită,

Cu curelele pe voi

Ca jugurile pe boi.

Vai săracilor răgute,

Cînd ați trecut peste munte

N'ați putut trece de multe,

Cînd ați venit înapoi

N'ați venit numai vr'o doi.

Auzită dela un infanterist din Regimentul 63 în Bistrița. Comunicată de Ioan Ciulea, învătător.

face un teren mai mare pentru o biserică mică (o capelă). Aceasta o ridică comuna bisericască pentru înfrumșetarea morminților și pentru susținerea ei se pot lua taxe dela aceia, care doresc ca înainte de îngropare să bage mortul și în biserică, precum și pentru tragerea campanelor (clopotelor.)

Sau capela o ridică atare familie avută, ca în podrumul ei să aibă cripta familiară. Sau se unesc 4—6—8 familii mai avute și ridică capela, ca în podrumul ei să aibă criptele familiare. Ar fi de dorit ca în comunele mai mari îndeosebi parochii să se îngroape în criptele capelei. În casurile acestea fiecare familie care are criptă în capelă e îndatorată, ca la capul criptei, în zidul din afară al bisericii să pună o tablă mare de marmoră, ca în ea să se taie inscripțiunile pentru morții familiei și aceste inscripțiuni, după împrejurări să cuprindă în sine și atare dat istoric.

§ 20. Aceia, care vreau să-și facă criptă familiară separată, au drept ca să-și cumpere loc de 2 sau trei mormenuri. Aceste cripte separate se se ridice mai întăiu în jurul capelei, pe lîngă drumurile de frunte. Fiecare familie, care vrea să-și facă criptă separată, e îndatorată, ca comitetului parochial să-și aștearnă planul de zidire, comitetul să cerceteze în fața locului, că ce se zidește, să se zidească după atare simetrie, regulă și spre înfrumșetarea morminților. Asemenea să se poarte grije de inscripțiuni bune.

* * *

Eu cred, că aceste statute pot servi de o muștră, de o orientare. Eu știu bine, că pentru unele comune, așa ceva se face cu mare greutate, dar' regularea morminților și în gradul cel mai mic să se înceapă numai decăt, în tot anul să se facă câte ceva, și în câțiva ani, unele țintirime pot fi deplin regulate.

Atîrnă totul dela aceea, că ce fel de oameni sînt aleși în comitetul parochial și dela simțul lor cătră ceva mai frumos și priceperea lor cătră ceva mai bun, dar' eu speriez, că comitetul parochial va pricepe ce am zis despre morminții nostri și va ști unde să înceapă și până unde poate merge!

At. Marienescu.

SCRISORI.

Cînd iau peana în mână nu știu de unde să încep câte suferim și noi Români de pe sate dela compatrioții nostri și dela slujbașii unguri. Pe cele întemplate mai demult le voiu lăsa trecătoare, mă voiu ocupa de cele mai proaspete. De cînd cu răscoala Românilor din Poiana și Ghirișul-de-pe-Arieș.

Comuna Ghiriș e locuită de Unguri, Români, Jidovi și Țigani care până acum trăesc destul de bine între dînșii, și totuși foile ungurești și încă una care ese la Turda

numită „Aranyos Vidék“, are nerușinarea de a ne arăta pe noi Români înaintea lumii ca pe cei mai revoluționari scriind în unul din nr-ii mai proaspeți, că Români din Ghiriș stau cu nopțile întregi înarmați cu băte pîndind pe sub garduri Ungurii să-i toace în cap, mai departe provoacă pe Unguri ca prin astfel de comune să umble înarmați cu revolvere. Încât sînt adevărate cele scrise în „A. V.“ se vede mai la vale și vă veți convinge din răspunsul dat de Fühnerul dela gendarmi procurorului din Turda.

În comuna noastră Ghiriș am avut de 15 ani un notar, fiu de a lui Árpád, numit Szentgyörgyi József, care la toată ocaziunea în adunarea reprezentanței comunale nu se gena a zice în fața noastră despre Români, *hogy a fene egye meg az ide sepert sok garát.* Cu toate acestea fîsolgăbireul a aflat cu cale a-l suspenda și a-l înlocui cu un tînr scriitor în cancelaria sa din Turda, acest om de treabă se chiamă Kovács Páll, care cît fu introdus îndată a început a se înarma cu o cîrje de trestie cu pleasnă în vîrf formă de cnută, cu care are să îmblânzească pe revoluționarii români. Așa în 22 Septemvrie a. c. oarecine sparge ferestrele la un Român, Nicolae Roman, notarul aude, pornește, se întănește cu străjile, îi întrebă că pe cine au întălnit, acestia spun că pe Ilie Dan, Vasile Duca și pe un prunc de 14 ani. Pe acestia după-ce pămuește străjile merge notarul, îi scoală dela casele lor și îi duce la casa comună, acolo îi bate să spună că cine au spart ferestrele, și dacă n'au spus 'i-a înscuiat în arest, și dimineața, în 23 Septemvrie îi trimite cu străjile la Turda, și el notarul merge la gară ca să meargă și el la Turda. La gară se laudă că a prins 3 tîlhari de români care au spart ferestile. Auzind-acestea un Ungur vecin cu Nicolae Roman, zice: *bizom a jegyző ur nem-fogott semmi tolvajt, mert azok a kik betörték az ablakokat fekete nadrágosok voltak, azok vagy magyarok vagy cigányok voltak, de románok nem, mert én láttam őket,* destul că not. ajunge mai curînd la Turda decăt ficiorii, și cît sosesc închipuiții spărgători de ferestri, notarul îndată prinde pe Ilie Dan, îl trănțește jos și-l calcă în picioare în fața fîsolgăbireului și după aceea dacă tot nu spun, îi înscuie Tot în 23 Septemvrie, se adeverește că adevărații spărgători de ferestri sînt niște Țigani violiniști (ceterași) și doară acesti Țigani vinovați au fost bajocoriți ca Români, Doamne ferește, decum să-i bată, dar' nici nu 'i-a petrecut cu gendarmii până la Turda, că s'au dus singuri, și pentru spargerea ferestrilor 'i-a pedepsit solgăbireul Dr. Domokos, pe unul cu 3 zile arest, pe celălalt cu 10 zile, și Români pentru-că au fost bajocoriți, în loc să fie tras notarul la răspundere, totuși au fost osândiți, la câte 2 zile arest cu 8 fl. v. a. *Asta-i dreptate!*

În 28 Septemvrie a. c. 3 ficiorii români Ioan Morariu, Ioan Porcila și Teodor Belgredean mergeau cătră casă pe la 7 oare seara, pe lîngă casa satului vorbind și rîzînd. Notarul, judele și străjile fiind acolo, și cum aude rîzînd și vorbind românește, îndată strigă să nu facă larmă, și cu aceea dă fuga la ei. Judele îl roagă să le dea pace, el, notarul, pușcă una din tîrnat și fuge cu cîrja și cu revolverul la ei, și le strigă să se întorcă să le vază ochii. Atunci Teodor Belgredean se întoarce. „Da tu ești, hoțule“, zice notarul și începe a-l croi cu cîrja. Ficiorul vîzînd că-l bate așa rău, ca să nu-l poată lovi așa pe îndemână s'a băgat pe el și zice: „Nu mă bate, că n'am furat nimica“, atunci notarul se trage îndărăt și îl pușcă prin genunchile stîng,

și așa pe cel impușcat 'l-au dus soții lui pe spate până acasă.

În 29 Septembrie cine fugă la Turda, notarul, și prește peste tot locul că Românii din Ghiriș s'au răsculat, tot în acea zi merge și tata ficiorului pușcat la procuror și ti spune întâmplarea, acesta zice: „Știu că s'au sculat Românii“. În aceeași zi la 2 oare p. m. vine comisiunea: Judele investigator cu scriitorul, procurorul, 3 doctori dela comitat și unul cercual care șede în loc. Aici se adresează procurorul către Führer-ul de gendarmi (Ungur): *»Hát maga miota Ghéresen van alamásal, miért nem tett nekem jelentést e községről?»* la ce Führer-ul a răspuns: *Tekintetes úgyész úr! Nem volt mit jelentsek, mert az egész örsvezetéségi kerületeembe becsületes és békességesebb községéné! nincs.* Eată adeverința dată acestui sat, dată de un slujbaș ungur, om cu caracter, care trebuie să amușcă pe minci-noșii dela foile ungurești. Apoi au luat protocol cu cel impușcat, s'au început operațiunea care a durat 2½ oare fără rezultat, că glonțul tot în picior a rămas, nu 'l-au putut scoate. În 30 Septembrie a venit comisiunea din nou și a ascultat 5 martori pe care 'i-a și jurat.

Ce pedeapsă va căpeta criminalul se poate vedea de pe acuma, că în loc să 'l pună la răcoare 'l-a strămutat în Sind lângă Turda și pe subnotarul de acolo Ioan Oana 'l-a adus în locul lui. Pe când scriu aceste rânduri ficiorul impușcat se află în spital la Cluj, cine știe pută-i-vor scoate glonțul, una însă e ca sigur, că ficiorul va rămâne olog pentru totdeauna.

Eată, Dle Redactor, cine-s revoluționarii la noi în Ghiriș. Pe noi Ungurii din popor ne batjocoresc fiind ațâțați de cărturarii lor slujbași, ne impușcă, și totuși nouă ne strigă că sântem revoluționari. Apoi se nu fie poporul român fericit și mulțumit cu administrația de azi.

Prea stim. Dle Redactor! Acestea le-am scris cum s'au întâmplat, și vă rog a le publica în mult prețuita „Foaia Poporului“ ca să știe publicul cele-ce se întâmplă cu noi Românii.

După care sânt

Ghiriș, la 4 Octombrie 1893

sincer stimător

Vasile Pinteș, cantor gr-cat.

CRONICĂ.

Un dar frumos. Vestim cu bucurie că vrednicul preot *Vasile Cocârță*, cunoscut în toată Bucovina pentru multele jertfe aduse pe altarul națiunii, a făcut un dar de 20.067 fl. societății „Școala Română“ din Suceava, cu scop ca să se întemeieze un loc pentru adăpostirea băieților români dela gimnaziul de acolo. Acest dar frumos făcut fiind încă în viață, îl pune în șirul celor diutău bărbați ai fraților noștri din Bucovina. „Gazeta Bucovinei“ de Duminecă publică portretul și biografia (descrierea vieții) acestui mare Român. De Dumnezeu ca fapta acestui prea vrednic bărbat să afe cât de mulți semeni în sinul națiunii noastre!

Colectă pentru Dr. Vasile Lucaciu.

Doamna Maria Cioran din Rășinari a făcut o colectă pentru nefricatul nostru bărbat Dr. Vasile Lucaciu, adunând 56 fl. 65 cr., care sumă a fost trimisă soției întemnițatului. La această colectă au contribuit următorii domni și doamne: Maria Cioran 1 fl., Teodor Băcilă 20 cr., Soră Pitariu 10 cr., Soră Sfraciog 10 cr., Oprea Țincu 50 cr., Stana S. Dancăș 80 cr.,

Petru Urdea 20 cr., Eugen Cioran, oficial de bancă în București 1 fl., Emanuel Măglaș 50 cr., Ioan Marin, învățător 1 fl., Dr. Barcian 1 fl., Constanța Barcian 1 fl., Dora Mitrea 1 fl., Bucur Muntean 1 fl., Maria Muntean 3 fl., Ana Poplăcean 10 cr., Soră Măglășel 10 cr., Bucur Sas 10 cr., Bucur Al. Țincu 10 cr., Paraschiva S. Ilcuș 1 fl., Vasile Droc 20 cr., Soră Al. Dancăș 30 cr., Magdalina B. Dancăș 1 fl., Bucur M. Lungu 1 fl., Aurel Salca 1 fl., Constantin Bogdan 1 fl., Coman N. Droc 1 fl., Coman Gligor, învățător 40 cr., Ioan Pop, preot gr-cat. 1 fl., Maria C. Droc 20 cr., Stana C. Albu 20 cr., Marina Omotă 5 cr., Emilian Cioran, preot gr-or. 1 fl., N. N. 30 cr., N. N. 20 cr., N. N. 25 cr., N. N. 25 cr., Ilarie Ciucian 50 cr., Iacob Ciucian 60 cr., Soră N. Crețu 50 cr., Nicolae Droc 30 cr., Maniu Lungu 1 fl., Servius Vidrighin 1 fl., Petru Cioran 50 cr., I. Isdrail 40 cr., Dobra M. Vidrighin 10 cr., Stanca Giurcoiu 5 cr., Radu Bacilă 50 cr., Maniu Mitrea 10 cr., Iacob N. Isdrailă 1 fl., Aleman Dragoe 1 fl., Gavrilă Toancă 20 cr., Oprea Albu 10 cr., Maria Bozdoghină 20 cr., George Stoica 50 cr., S. P. Barcian 1 fl., S. Albini (Sibiu) 2 fl., C. Roman (București) 2 fl., Liviu Brote 1 fl., Ș. Cioran, inv. 80 cr., Ana Bloanca 1 fl., Ioan Bucurel 50 cr., Neagoe Hoadrea 10 cr., Aleman Droc 30 cr., Dobra A. Naiță 20 cr., Soră a Pinciu 40 cr., Dan Omotă 10 cr., Petru Mishinger 20 cr., Triandafil 1 fl., Petru Mitrea 20 cr., Otilia M. Frățilă 50 cr., Ana C. Hambășan 60 cr., N. N. 60 cr., X. J. 1 fl., Țincu 1 fl., Ana I. Vidrighin 40 cr., Dobra P. Hoadrea 30 cr., Maniu Licoiu 30 cr., Maniu Grebenea 5 cr., Nicolae Vasilioiu 10 cr., N. N. (Sibiu) 50 cr., Petru Vidrighin 10 cr., Domșe Mitrea 1 fl., Bucur Lungu 1 fl., Șerban Borchină 1 fl., Nicolae Giurcoiu 1 fl., Aurelia Andresi (Alibunar) 1 fl., Ioan Calefar, inv. în Sărata 50 cr., Borcia (Sibiu) 1 fl., Dr. Grecu 1 fl., Coman Hambășan 20 cr., Lazar Pascu 50 cr., Ioan Cioran 50 cr. — Suma 56 fl. 65 cr.

Un învățător român — unealtă ungurească. Românii din Măhaciu au dat un protest în contra barbariilor dela Turda, publicat în unul din numerii trecuți ai „Tribunei“ și subscris de *Osvada*. Din pricina aceasta învățătorul român „Papp János“ din Măhaciu, ca să-și răsbune asupra preotului de acolo *Osvada*, s'a dus la solgăbirul din Vințul-de-sus cu nrul „Tribunei“, în care era publicat protestul, și aici striga în gura mare că el nu desprețuește sălbăticiile dela Turda și Oradea-mare, crezând că prin aceasta va primi un os de ros dela Unguri. Fiiul preotului *Osvada* din Măhaciu, anume Vasile, student în Brașov, ne scrie, că nu tatăl seu preotul a subscris protestul, ci dñsul, declarând totodată că el ia ori-ce răspundere. — Rușine să-i fie unui astfel de învățător, care în loc să țină cu aceia care îi dau pâine, se face unealtă scârboasă a Ungurilor!

Holera în Sibiu. În orașul nostru s'au ivit de câteva zile mai multe casuri de boală bănuită a fi holeră, dintre care mai multe cu sfârșit mortal.

Conducători leneși. „Tribunei“ 'i-se scrie din *Valeapai* cu data de 21 Sept. v.: Zilele trecute am călătorit dela Bocșa la Lugoj cu trăsura. În calea mea am trecut prin comuna Valeapai, am fost încântat de frumuseța acestei comune situată la loc plăcut, locuitori numai Români gr-ort. Rămânând câteva minute în această comună, ca Român m'am în-

terestat să știu că de ce biserica și școala (care sânt edificii în stare bună și din timpul mai nou) sânt așa slab îngrijite. Îmi spuse un locuitor: „Dle, toate ar fi bine și regulate, dar' e rău, căci episcopii și președintele comitetului sânt oameni care slab se îngrijesc ca să facă toate cum se cuvine. Bani sânt câștigați pentru acest scop, adecă de îngrijit biserica și școala, și stau în ladă, ba încă s'a și hotărit să se copere biserica cu pleu, dar' din anul trecut, de când știu că am primit aprobarea și din partea ven. consistor diecesan, nici acum nu s'a început lucrul, și în biserică plouă fiind slab acoperământul de acum. Acestea toate sânt adevăr și toate ar fi fost demult săvârșite, dacă erau în fruntea comunei bisericesti alte persoane și nu cei de acum“. Plecând mai departe am rămas cu aceste cam rele informațiuni din comuna Valeapai. Apucați-vă de lucru, Păieni, că vine iarna și vă prinde cu biserica și școala desgrădite și descoperite. *Călătorul.*

Granița română pe la Turnu-Roșu, care a fost închisă din pricina holerei, s'a deschis eară. Astfel de aci încolo vor pute trece prin această vamă atât călători cât și mărfuri.

Un mort osândit. În lumea asta se întâmplă multe lucruri soade, dar' ca cineva să fie judecat după moarte aceasta pare cu totul de necrezut. Cu toate acestea s'a întâmplat și un astfel de cas. Gazetele străine aduc adecă știrea, că judecata din *Udine* a osândit de curând pe un om la 9 ani de temniță. Sentința nu se va pute însă aplica din pricină că condamnatul e mort de mai multă vreme. Își va face osânda poate pe ceea lume!

O întâmplare ciudată pe drumul de fer. Călătorilor care au plecat Luni seara în săptămâna trecută cu trenul de persoane dela Viena la Budapesta, li-s'a întâmplat un lucru din cele mai ciudate. Nu departe de *Marchegg* rupându-se legătura dintre două vagoane, mai multe vagoane au rămas pe drum fără-ca conductorul trenului să fi băgat de seamă. Locomotiva (mașina) și cu celelalte vagoane 'și-a urmat călătoria mai departe. Când în *Marchegg* ce să vezi, că aproape jumătate din vagoanele trenului lipsesc. A trebuit un cias și jumătate până-ce au putut fi prinse vagoanele perdute și trenul 'și-a putut urma călătoria. Călătorii în cele din urmă n'au avut ce face, au trebuit să ridă de năcazul lor.

Cununii. Dl *Ioan Ganea*, cojocar în Sibiu, și *Rosalia Florean* din Băița 'și-au sârbat la 3 Octombrie căl. n. cununia în biserica gr-cat. din Sibiu.

— Dl *Pompiliu Simonetti* și d-șoara *Paraschiva Pop* vestesc cununia lor, care se va sârba Duminecă 3/15 Octombrie în biserica gr-cat. din Rășinari.

Logodne. Din *Albac-Arada* se vestește logodna lui *Nicolae Nicola*, teolog absolvent, cu d-șoara *Ana Condor* din Calata-mare.

— Dl *Alexandru Petrovič*, neguțător în Zam, vestește că s'a logodit cu d-șoara *Ana Rațiu*, tot de acolo.

Necrolog. La 5 luna curentă căl. n. a răposat în *Otlaca* preotul de acolo *Dimitrie Petrovič* în anul al 56-lea al vieții și al 29-lea al preoției sale.

ECONOMUL

redactat de D. COMȘA.

Păstrarea poamelor.

Păstrarea poamelor în stare bună și până într'un târziu este de mare însemnătate economică. Căci, după-cum se știe, prețul poamelor se urcă treptat și cu grăbire, începând de după cules și până în ajunul culesului următor. În adevăr, acei cari pot și știu, cum să ierneze poamele, vor trage un câștig îndoit și adese întreit mai mare decât acel care vinde poamele nemijlocit după cules, neștiind cum să le păstreze în stare bună.

Lămuririle ce urmează pot servi ca puncte de mănecare.

Aerul, căldura, lumina și umezeala sunt care acum păstrează și înaintează, acum nimicesc vieța poamelor, după-cum aceste cresc sau au încetat de-a crește. Cu prilejul culesului se întrerupe legătura dintre poame și organele (părțile) de nutriție ale pomului. Când sucii s'au îndulcit cu desevirșire, când miezul a ajuns la o deplină coacere și aerul, căldura, lumina și umezeala înrăiesc mai departe, atunci vieța poamelor se sfirșește și în locul ei se ivește moartea: poamele se fac mai întăiu făinoase sau aluătoase, apoi încep a se păta, a se înmuia și trec în grabnică putrezire. Aceasta se poate zice mai ales despre poamele vătărice, cari tocmai de aceea nu se țin decât un timp adese foarte scurt. Poamele tomnatice se desvoaltă cu încetul și după cules, culese însă când sunt răcoapte, ele în curând se pătează și se strică. În poamele iernatice dezvoltarea și coacerea mai departe, cum și desalcătuirea se întâmplă încetul cu încetul, se pot deci păstra mai ușor și mai îndelungat decât soiurile amintite.

Poamele ajung la o deplină coacere și încep apoi a se strica cu atât mai repede, cu cât aerul, căldura, lumina și umezeala pot să înrăiească mai tare. Unde domnește o temperatură statornică aproape de 0° și unde străbaterea aerului, luminii și umezelii ar fi cu desevirșire împedecată, acolo poamele s'ar ține așa zicând în nesfirșit. În contra luminii și umezelii și a căldurii chiar poamele se pot adăpostii, însă nu și în contra aerului, care străbate pretutindenea, ori-și-ce mijloace măiestrite s'ar fi aplicând. A feri deci poamele de căldură, lumină și umezeală și a mărgini în același timp străbaterea aerului, eată pe scurt măiestria păstrării îndelungată a poamelor.

Pe temeiul acestor lămuriri vom înțelege destul de ușor purcederea de urmat în scopul păstrării îndelungate. Fiindcă poamele vătărice și tomnatice și așa nu se țin îndelungat nici nu se prăsesc decât în cătățimi mai mici, în vedere vom avea numai poamele iernatice.

Cea dintăiu cerință este să amnâm culesul poamelor iernatice până-ce s'au copt îndeplin. A le culege de timpuriu, d. p. pe la începutul lui Septemvrie v., este a scurta oare-cum înadins timpul păstrării. Mult mai potrivit este să facem culesul cu vre-o 2 săptămâni mai târziu decum se îndatinează la noi. A doua cerință este să îndeplinim culesul cu deosebită îngrijire, scutind poamele până și de apăsările cu mâna. Când cu punerea la iernat, ele trebuie șterse cu un petec moale, înlăturând poamele cât de cât strivite, vermănoase sau altcum stricate. Stând la soare timp mai îndelungat, poamele se sbircesc ușor. După cules, ele se vor pune ca să asude într'o odaie (chilie) uscată, aeroasă, rece și întunecată vre-o 2—3 zile, când apoi se așează în pivniță sau alt local de iernat. Căratul poamelor în localul de iernat să se facă pe timp senin și uscat, ear' nu pe când plouă sau ninge, umezeala fiind stricăcioasă păstrării.

Gutuile (gutăile) se pot ierna într'o odaie uscată la răcoare. Persecile nu se pot păstra timp mai lung decât în ghetare. Nucile se vor scutura pe rînd și după-ce s'au copt îndeplin. Ele se spală într'un vas cu ajutorul unei măhuri noue, înlăturând cu totul rămășițele cărnoase, care ele cășunează mucezierea. După-ce s'au svântat, ele se afumă vre-o 10 minute cu pucioasă într'o ladă închisă. Cu chipul acesta, nucile se înălbesc frumos și pot fi iernate cu înlesnire, într'o cămară aeroasă sau aiurea la răcoare.

Poamele se iernează în pivnițe, cămări și c. l. Localul de iernat, fie pivniță sau cămară, ar trebui să întrunească anumite cerințe și anume: localul să fie răcoros, dar' uscat și cât mai întunecos; temperatura să fie cât mai statornică, de 5 până la 10° C. cel mult. În pivnițele noastre domnește o temperatură de vre-o 15° C., așadar' mai mare decum s'ar cuveni. Pentru de-a coborî temperatura ajunge să ținem ușa deschisă pe timp senin și friguros. Prisosul umezelii ce se grămădește în urma asudării poamelor se înlătură deschizând ușa și ținând în pivniță multă sare măcinată sau var ars proaspăt; din când în când sarea se uscă și apoi se așează din nou.

Până a nu fi așezat poamele, ușa și ferestrele se deschid spre a înprospăta aerul, măturând și scoțând afară obiectele, care răspândesc un miros greu, d. p. scânduri și alte lemne putregăioase, paie muceziere, rămășițe de legumi și așa m. d.

Poamele se pun și se iernează pe așa numitele paturi, în coșuri, buți, armare și c. l.

Paturile (pătulele) de poame sunt un fel de polițe late de scânduri, așezate peste olaltă la o depărtare potrivită. Scândurile să fie așezate, groase și ghiluite. Paturile se pot înzestra cu așternut

de mușchiu uscat, lână sau țărîțe (făină) de lemn, pe care se așează poamele cu codițele în sus. Nu este bine a pune mai mult de 3—4 rînduri peste olaltă.

Coșurile de poame se gătesc din nuiele groase, din lați sau scânduri uscate. Împletitura să fie deasă, încât șoarecii să nu aibă pe unde se furișă. Drept coș poate servi o ladă de scânduri, înzestrată deasupra cu o ușe de nuiele. Coșurile să fie cât mai lătărețe. În coșuri se vor ierna numai poame vîrtoase și mai de rînd, care și ele trebuie puse undeva să asude mai întăiu; altcum asudă și se încălzesc în coșuri, trecând apoi în muceziere.

Drept *buți de poame* pot servi buțile sau putinele obișnuite și îndeplin uscate. În buți se vor ierna merele și perele târzi, îndeplin sănătoase și de soiul ales. După-ce au asudat undeva la aer, ele se înfășură una câte una în câte un petec de hârtie sugătoare și se pachetează rînduri-rînduri printre nêsip mărunt și foarte uscat. Poamele mai vîrtoase se pot așeza printre nêsip și fără hârtie. Apăsate fiind bărbătește, nêsipul împedecă răsbaterea aerului și absoarbe totodată umezeala asudată. Astfel se explică buna și îndelungată păstrare a poamelor așezate printre nêsip mărunt și uscat. De altcum butea poate fi înlocuită prin una sau mai multe lăzi bine încheiate.

Armarul de poame se întocmește din 4 sau 6 stîlpi, între care se așează la o mică depărtare mai multe lădițe (pulpituri, tipsii) de scândură sau de bețișoare sau de lați. Lădițele măsura 1 metru în lungime, $\frac{1}{2}$ în lărgime și vre-o 12 centim. în adîncime. Lădițele de scândură se înzestrează la fund cu câte 2—3 lățișori, pe care se aștern gratii de nuiele, înlesnind astfel premenirea aerului și exaburirea umezelii asudate. O asemenea lădiță cuprinde vre-o 10 chilog. de poame. De cu toamnă lădițele și gratiile se spală cu leșie și apoi se uscă la soare. Ca scut împotriva șoarecilor și furturilor poate servi un gard des de nuiele sau un părete de scânduri, înzestrat cu ușe și încuietoare.

Armarul astfel făcut întrunește toate cerințele dorite. El se așează în fundul pivniții la oare-care depărtare de păreți. Picioarele armarului să fie lungi.

Borcanele de sticlă pot fi și ele folosite, cu deosebire la păstrarea prunelor târzi. Asemenea prune se culeg cu codițe cu tot, se înfășură în hârtie și se apasă bărbătește spre a împedeca astfel răsbaterea aerului. În sfirșit, borcanele se leagă la gură cu hârtie de pergament.

Poamele mai de rînd se mai pot ierna în *gropi* asemenea cartofilor. Gropile se fac în adîncime de 1 metru cel puțin, la un loc scutit de umezeală și furturi. De desupt se aștern paie sau mușchiu foarte uscat, apoi se așează poamele în forma unui mormânt înalt, care și el

se îmblojește cu paie sau mușchiu și în sfârșit cu o groasă pătură de pământ. Foarte potrivit este să se aștearnă poamele rînduri-rînduri printre nêsip mărunt și uscat.

Chiar mai bine decât în gropi pot fi iernate poamele sub o grămadă de *frunze uscate*; frunzele să fie îndeplin uscate. Spre a întimpina asprimea gerului ajunge să acoperim poamele cu o pătură de frunze în grosime de o schioapă. Ca adăpost împotriva ploilor și zăpezii poate servi un coperiș ieftin de trestie, paie și c. l.

Brânză din lapte puțin.

Pentru economii mai avuți, care au oi sau vaci cu lapte, facerea brânzii nu e împreună cu greutate, pentru economii mai mici însă, care nu au la îndemână decât lapte puțin, e mult mai cu greu să-și facă și o brânză bună, fiindcă pentru aceasta trebuie lapte proaspăt, ear' ei, după-ce au cheltuit laptele și pe altă cale, dobândesc numai resturi din lapte, care se înăcrește înainte de a ajunge la cătățimea de 15—20 de litre, cât se cere pentru facerea unei cătățimi oare-care de brânză. În astfel de economii mici se poate face o brânză bună în următorul chip obicnuit în Aargau din Svițera.

Laptele smântănit se ține la un loc mai cald, d. p. în odaia încălzită (15° C.) până începe a se îngroșa. Apoi punem vasul cu lapte pe vatra caldă sau în apă nu prea ferbinte, astfel ca să ajungă la căldura laptelui muls proaspăt, și-l ținem așa până-ce începe a se deosebi cașul de zăr. Dacă se încălzește laptele mai tare, sau dacă laptele a stat prea mult și s'a înăcrit prea tare, cașul nu se poate frământa destul de bine, brânza se face prea virtuoasă, nu se deosebește destul de curând și nu se face așa bună. Laptele închiegat îl punem în un săculeț de pânză groasă, ca să se scurgă zărul, în urmă cașul dobândit îl așezăm în un coșuleț și-l tescuim puțin prin greutate puse pe o scânduriță pe el. Dacă s'ar întâmpla ca totuși cașul să se facă prea virtuos, îi adăogăm puțin lapte sau smântână, îl frământăm apoi punând în el puțină sare și chimin și formăm din el un fel de găluște, cam ca pumnul de mari și de vr'o 100 grame (=1/10 parte din 1 chilog.) de grele. Aceste pot fi mâncate și în stare proaspătă. Pentru a le pute însă păstra timp mai îndelungat, le punem pe scânduri să se svênte la un loc bine aerisat, unde însă nu sînt nici muște. Acî le ținem până când nu mai rămâne gaură unde apăsăm cu degetul, dar' le mai putem tăia cu cuțitul. Îndată-ce am vedea, că se face floare pe găluștele de brânză, le spălăm bine cu apă sărată și le mutăm din loc. Cașii mai moi și mai dospiti îi punem totdeauna deasupra. Această

purcedere se repetă de vr'o câteva-ori, până când adevă după vr'o 2—3 luni căpătăm niște cași, care fiind cu miezul galbin și pe deplin dospiti, au și un gust foarte bun. Chiar și după vr'o 6—8 săptămâni, când sînt dospiti, numai pe jumătate, putem mânca brânza astfel gătită. Dacă însă a început să se inmoaie prea tare, nu o mai putem păstra timp îndelungat.

O altă purcedere de a face brânză bună pentru trebuințele zilnice, e cea folosită de țeranii ruși de pe câmpia de pe lîngă riul Wolga. Laptele smântănit și înăcrit se pune în oale pe cuptorul cald. Îndată după-ce s'a închiegat, îl punem în un sac, ca să se scurgă zărul. Cașul îl punem apoi în un blid, îl frecăm bine cu o lingură de lemn și-l sărăm după plac. Peste blidul acesta așezăm o bucată de pânză muiată în apă caldă și peste ea punem alt blid cu gura la vale. Urmând astfel, cașul se dospăște mai curând, mai bine și mai deopotrivă. După vr'o 2—3 zile cașul se îngălbinește și capătă mirosul de brânză. Iarna, când e frig, lucrul acesta se întâmplă numai după 4—5 zile. Îndată-ce masa întregă a cașului s'a îngălbinit, se pune în o căldare și se ferbe la foc domol, purtând însă grije, ca părății căldării să fie unși cu unt sau untură, ca să nu se lipească cașul de ei și să nu se afume. Prin mestecare neîncetată împedcăm formarea de noduri. Încetul cu încetul se produce astfel o massă gălbuie, care se trage. Brânza aceasta feartă poate să se facă mai moale sau mai virtuoasă. Voind a o face mai virtuoasă, îi adăogăm pe când ferbe încă gălbinaș de ou bătut. După aceste desțetăm brânza în un alt vas și o lăsăm să se răcească și să se învirtoașe. Îndată-ce s'a răcit, e bună de mâncare. Brânza aceasta feartă are un gust foarte bun, dar' nu se ține mai mult de 8 zile. După „*Foia Ilustrată*“.

Cultura și soiurile oleandrilor.

Cultivați fiind cum ar trebui, oleandri produc sumetenie de flori mândre și formează adevărate podoabe. Rar însă ni-a fost dat să întâlnim la cărturarii și țeranii nostri oleandri aveau frumoși și încărcati de flori. Dar' nu e mirare; căci mila te apucă vîzînd „îngrijirile“, la care sînt osânditi d'alde oleandri nostri, adese isto-viti de sete și de traiu rîu. Vom arîta deci pe scurt, cum ar trebui să se urmeze.

Oleandri cer pământ de flori, bogat în nêsip și putregaiu de gii și frunziș. Peste vară ei ar trebui udați din greu, pe timp uscat în fiecare seară. Când și-cînd se vor îngroșa cu gunoiu fluid (curgîcios), alcătuit din urină (ud) stătută, cenușe, găinaț, sînge, gunoiu din eșitori și multă apă. Vînturile și umbra nu priesc oleandrilor. Dar' primăvara și

până în ajunul brumii tomatice trebuie ținuți în fața soarelui, ear' peste iarnă într'o pivniță svêntată și călduroasă, unde nu se udă decât la câte 3—4 săptămâni. Iernați fiind în casă la căldură, ei produc odrasle slăbuțe și sărace în flori. Soiurile cu flori învoalte (pline, bătute) ar trebui iernate într'o temperatură stêmperată de 5—6° C.

Mlădițele ce s'ar fi ivind din rădăcini sau din tulpină se vor înlătura fără zăbavă; dimpotrivă, ciorchinele cu muguri trebuie cruțate ca avînd să înflorească mai mulți ani după olaltă.

Dintre numeroasele soiuri amintim în treacăt:

Oleandrul portocaliu (lat. *Nerium odorum* var. *aurantiacum*) cu flori de o culoare portocalie.

Oleandrul trandafiriu (var. *splendens*) cu flori mândre, învoalte de o mărime însemnată și culoare trandafirie.

Oleandrul alb (var. *Mabiri*) cu flori albe.

Oleandrul cireșiu (var. *Ragonoti*) cu flori învoalte, cireșii, vîrgate cu alb.

Oleandrul cu flori albe învoalte (lat. *Nerium Oleander* var. *flore albo pleno*).

Oleandrul tîrcat (N. O. var. *striarum flore pleno*) cu flori învoalte, roșii, vîrgate cu alb.

Împădurirea mlăștinilor.

Pe alocurea întâlnim locuri mlăștinoase, adevă încărcate de apă. Dacă n'au scursoare și prisosul umezelii nu se poate abate pe aiurea, aceste mlăștini nu aduc nici cea mai mică dobândă, pe lîngă că răspîndesc un miros greu, în paguba sănătății oamenilor și vitelor. Singurul mijloc este să le înzestram cu arbori (pomi), cărora le prieste umezeala. Americanii atît de iscusiți au fost cei din tîiu, cari au împădurit mlăștini întinse cu frasin îndatinat, făcute în numeroase mlăștini din Olanda și Germania, au isbutit îndeplin, una fiindcă acest arbore rabdă la umezeală, alta fiindcă produce un lemn foarte prețios și crește din seamă afară repede. Frasinii tineri nu se sîdesc în găuri, ci se pun cu rădăcinile de-asupra, care se îmblojește apoi cu nămolul (noroiul, glodul) învecinat. Ei mistuesc apă din greu așa că dela o vreme pământul mlăștinos se svîntă binișor. Săditul urmează a se face prin Maiu, pe când încep căldurile. Depărtarea între șiruri să nu fie mai mare de 1 1/2 metru.

Pescărie ieftină și bănoasă.

Mulți din economii nostri au la îndemână apă potrivită, în care ar pute ține sumetenie de pești fără mai nici o cheltueală. Când cu înființarea unei pescării măestrite, în privire trebuie luat

felul apei, examinând mai deaproape, care soiul de pești ar isbuti mai bine. La prăsierea în mic va trebui să dăm întâietate păstrăvilor și crapilor ca fiind mai prețioși.

Crapilor le priește cu deosebire apa moale, a cărei căldură ajunge vara până la 28° C. Alvia se fie alcătuită din pământ gras. Păstrăvii înaintează bine în apă limpede, care curge neconținut și a cărei căldură nu se urcă mai sus de 22° C.

Crapii pot fi hrăniți cu ce rămâne din bucătărie. Cu începere din Octombrie și până în Februarie, ei petrec într'un fel de amorteală și nu au trebuință de hrană. Din contră, păstrăvii trebuie ținuti vara-iarna cu cărnuri tocate, măruntăi sau alte rămășițe animalice.

Prăsierea măestrită din icre (ouă de pește) este anevoioasă și împreunată cu spese și alte neajunsuri. Pe seama unei pescării mici, de care vorbim, ajunge să cumpărăm pești mititei și eftini care, supuși unor îngrijiri cât decăt, firește în apă potrivită, înaintează și se sporesc destul de repede. Apa, în care se țin peștii, se poate folosi la adăpatul vitelor sau pentru alte scopuri. Adâncimea apei să fie de 1½ m. cel puțin; altcum înghiața prea tare, ear' vara se prea încălzește. Peștii mititei de prăsilă ar trebui ținuti dechilin, într'o apă închisă, care se va adăposti în contra rațelor, găștelor, broaștelor, rîmătorilor și așa m. d.

Tricourile de lână.

Numirea de „tricou“ se dă unor țesături, care se pregătesc asemenea cio-rapilor. Doctorul Hermann din Londra, în urma deselor cercări făcute cu bolnavi feluriți, așa spun gazetele engleze, ar fi descoperit, că tricourile de lână groasă sînt cel mai bun mijloc împotriva ofiicii (boalii uscate, tuberculosii) și bătăilor de inimă. Pieptarele și cămășile de trifoi, zice doctorul amintit, împedecă asudarea prea mare și absoarbe apa eșită din trup, împedecând în același timp să între aer rece prin porii (găurelele pelii) și domolind bătăile inimii.

Pregătirea vinului de miere.

Din boștină (voștină, trevere, trivere, trujnic, monturi) proaspătă de struguri se poate pregăti un vin destul de bun. După tescuirea strugurilor, se toarnă apă curată în vasul cu boștină, care în ziua următoare se tescuește din nou. Mustul dobândit cuprinde aproape toate materiile vinului, este însă foarte sărac în zahăr, care se înlocuește turnând miere până ce „sacharometrul“ arată vre-o 20 de graduri (probe). La 7½ litre de must s'ar veni vre-o 2½ chilogr. de zahăr. Ca fiind înzestrat cu zahăr de ajuns se poate privi mustul, în care oul proaspăt nu se cufundă.

În urma ferberii, care se întemplă ca de obicei, căpătăm un vin bun, uneori foarte bun.

Scăderile pășunitului de toamnă.

Din cauza timpului schimbăcios rece și nu arareori ploios, vitele, care se trimit la pășune toamna târziu, sînt expuse mai ales la boale de stomac (rinză). Vacile fată uneori fără vreme sau lăpăda chiar, osândite fiind să pască erburi brumate. Celelalte vite se îmbolnăvesc și ele mai ușor ca alte-dăți, dacă pășunea este molipsită de brumă. Aceste scăderi se pot întimpina așa că dăm vitelor seara și dimineața fîn sau alt nutreț uscat, că amănăm scoaterea la pășune până ce erburile s'au svântat de rouă și de brumă, că nu le scoatem pe timp rece și umed și că nu le ferim de pășuni mlăștinoase (moiștoase, apătoase).

Mijloc de a vindeca tusa măgărească la copii.

Se ferb în 300 grame de apă 5 grame căpățini de mac și 20 centigrame foi de mătrăgună („Belladonna“) și după ce s'au îndulcit cu zahăr se dă copilului bolnav din cias în cias câte o linguriță. Într'aceea se afumă copilul de două ori pe zi prin aburi de acid carbol, care se desfășură aruncându-se câte o linguriță de acid carbol pe jar aprins. Odaia (chilia), în care zace copilul bolnav, trebuie aerisată de multe ori. După „Universul“.

Leac pentru oprirea vîrsării de sînge.

Scuipând sau vîrsând cineva sînge din piept sau din stomac cătățime mai mare și aflându-se în primejdie de moarte, se acopere pieptul cu un lepedeu (cearșaf) muiat în apă rece, să se culce și să rămână liniștit în pat, luând câte o lingură plină de sare de bucătărie și înghițindu-o chiar cu sila; căci sarea are însușirea a opri vîrsarea de sînge.

Scutirea albinelor de umezeală.

În cojnițe întălnim nu arare-ori locuri goale, pe care albinele nu le-au umplut cu faguri. Aceste goluri ar trebui umplute cu cărbuni de lemn arși bine, sau cu fîn sau paie, care țin umezeală și răspândesc un miros greu. Pe lîngă că țin cald, cărbunii absorb umezeala cum și mirosul greu din cojnițe.

Cleiu pentru buți.

Stând undeva la căldură și la vînt, vasele de lemn și îndeosebi buțile, vedrele și c. l. se descheie și une-ori primesc crepături. Un cleiu foarte bun dobîndim, dacă topim împreună într'un vas pe cărbuni aprinși și anume: 6 părți de

unsoare (untură) de porc, 4 părți de sare și 3¼ părți de ceară. Pe urmă adăogăm 4 părți cenușe de fag. Cleiul astfel gătit se aplică în stare caldă. Cleiul rămas se păstrează la un loc uscat. Pentru de a-l pute întrebuița ajunge să-l încălzim mai întăiu.

Întrebuițarea boabelor de soc.

Din boabele (boanele, fructele) coapte de soc se prepară în Englitera vin din greu, eată cum:

Se ferb boabele de soc cu tot atăta apă în curs de ½ oară, apoi se trec prin sită, apăsând cu dosul lingurii. Sucul astfel dobândit se amestecă cu zahăr, de 1 litră 375 grame, și se ferbe din nou peste ¼ de oară. După-ce s'a răcorit se toarnă într'un butoiu. Încetând ferberia (dobirea), butoiul se astupă bine și după vre-o 2 luni vinul se trage în sticle.

În țeara șvăbească se prepară din boabele coapte de soc un fel de licitar foarte dulce și bun, anume se store prin o pânzătură groasă de in și mustul se ferbe cu încetul într'un vas mare de lut până-ce a dobândit virtoșimea licitarului de prune.

Scoaterea petelor grase din hîrtie.

Dacă hîrtia e murdărită de grăsime sau de uleiuri (oloiuri), o curățim astfel:

Acoperim petele de amîndouă părțile cu cretă pisată foarte mărunt, punem deasupra o altă bucată de hîrtie și presărăm cretă din nou. După 24 de oare curățim creta; dacă petele n'ar fi eșit de tot, repetim operația. Pe hîrtia astfel tractată putem scrie tot atăt de bine ca-și-cînd nu ar fi fost pătată.

Foile viței de viie ca nutreț.

Academia de științe din Paris fu înștiințată, că lipsa de nutreț ar pute fi înlocuită prin foile de viță de viie. În-vîțatul Mûntz a făcut descoperirea ciudată, că foile de viță ar fi un nutreț aproape tot așa de prețios și nutritor ca și trifoiul pe seama vitelor. Acestia mănîncă foile de viță, fie proaspete fie veștede și chiar păstrate cu fînul. Culesul foilor urmează după culesul strugurilor. Cătățimea de nutreț astfel dobândită este uriașe. Negreșit că s'ar pute face și la noi încercări în mic, care și așa nu cer muncă nici spese.

Scoaterea petelor de grăsime.

Petele de grăsime de pe haine se pot scoate în mai multe chipuri. O purcedere lesnicioasă și ieftină este punerea unui petec de hîrtie sugătoare, care se apasă cu o bucată de fer încălzit. Petele amintite se mai pot curăți prin un colț de cărpă muiat în „benzină“ sau „esență de terpentin“ (terebentină).

Știri economice.

Ieftinirea transportului de mărfuri pe linia căii ferate Sibiu—Avrig—Făgăraș. Cu începerea din 1 Septembrie căl. nou a. c. speșele de transport pe linia amintită s'au eftinit precum urmează:

Speșele pentru mărfuri de 1 kilometru și 100 chilog. sânt:

Mărfuri de mare iuteală: Indatinate 1 fl. 60 cr., scăzute 1 fl. 20 cr., foarte scăzute 80 cr.

Mărfuri de mesagerie: 1 clasă 80 cr., 2 clasă 60 cr.;

pentru clasa A	45	} cruceri val. aust. de 1 chilom și 100 chilogram.
" " B	40	
" " C	30	
pentru tariful special 1	40	
" " " 2	30	
" " " 3	22	

Speșele pentru transportul de cai, mânzi, trăsuri și alte obiecte de cărușie ca mărfuri de mare iuteală au rămas cele de mai înainte, de asemenea speșele de manipulație, de încărcat și descărcat.

Pentru transportul bucatelor, cărbunilor, făinii și altor produse de morărit s'au introdus prețuri scăzute și anume:

Din sau la	Sibiu transit
	Spese de transport în cr. val. aust. pentru 100 chilogram.
Arpașul-de-jos	21
Porumbac	17
Sâmbăta	27
Viștea	24
Sebeșul-de-sus	11
Besimbac	25
Avrig	14
Făgăraș	31
Cârțișoara	20
Tâlmăciu	9
Șelimbăr	5
Veștem	7

Pentru cărbuni de peatră și produsele înrudite se vor plăti:

La	Din Sibiu transit
	Spese de transport în cr. val. aust. pentru 100 chilog
Arpașul-de-jos	13
Porumbac	10
Sâmbăta	17
Viștea	15
Sebeșul-de-sus	7
Beșimbac	15
Avrig	9
Făgăraș	19
Cârțișoara	12
Tâlmăciu	6
Șelimbăr	3
Veștem	4

Nouă cale ferată. Ministrul ung. de comunicație a încuviințat a se clădi o nouă linie ferată dela Bistrița la Bârgău. Clădirea se va începe în iarna aceasta și se va isprăvi la toamna viitoare.

Silvicultorii României în Bucovina. În urma hotărârii ministrului domeniilor, mai mulți dintre silvicultorii frunțași ai statului român cum și 5 elevi din școala de pădurărit, sub conducerea inspectorului Nădejde, au vizitat pădurile fondului religiosar

gr.-or. din Bucovina. Scopul vizitei era de a se studia modul tăierii pădurilor, atât a celor de munte cât și a celor de câmp. Fondul amintit are vre-o 20.000 hectare (1 hectare face aproape 1 $\frac{1}{4}$ jugere catast.), din care 4000 hectare pădure de câmp. Pe ori unde au fost li-s'au făcut silvicultorilor României primiri din cele mai călduroase.

Armăsar scump. Pentru herghelia statului din Kisbér s'a cumpărat un nou armăsar de 4 ani cu prețul de 72.000 mii de fiorini. Pentru d'alde armăsari și alte sfătoșii boerești statul unguresc are bani din greu, în vreme ce pentru creșterea tinerimei noastre nu vrea să cheltuească nici macar o parachioară!

O floarea-soarelui uriașă. În grădina dregătorului de economie I. Restor în J. Berény se află o floarea-soarelui ajunsă la înălțimea de preste 4 $\frac{1}{2}$ metri.

Din traista cu povețele.

Întrebarea 42. Sânt diurnist și din modesta mea leafă 'mi-am strîns cu mare trudă 200 fl. Vă rog să-mi răspundeți în „Foaia Poporului“, în ce chip aş pute mai bine învîrți acești bani ca să-mi aducă pe de 2—3 ori atâta venit ca și cassa de păstrare, dar' ca să nu mă încurce nici pe un minut dela oarele de slujbă?

O bancă din Pesta a pus în vânzare 248 losuri în grupe de 50 inși. Aceste losuri se vînd în 43 rate lunare de câte 1 fl. 99 cr. Este oare potrivit să cumpăr asemenea losuri sau ba?

S. C.
diurnist.

Răspuns. Pentru de a pute răspunde dorinții D-Tale ar fi fost neapărat să ne fi împărtășit mai întâiu împrejurările economice locale și sociale, în care te afli, arătând totodată destoinicia și înclinările D-Tale pentru cutare sau cutare îndeletnicire practică. Dacă am fi știind, că ai unde și am cunoaște mai deaproape trebile de acolo, 'ți-am fi recomandat una sau alta din ocupațiunile bănoase și ușoare, atinse aici în treacăt: prăsierea de altoi sau de vițe americane; ținerea de vite „Pinzgau“, de rimători sau galițe de soi ales; comerțul cu fîn, vinuri, scânduri, poame sau alte asemenea mărfuri. Dela cumpărarea de losuri în rate te desmîntăm cu tot înadinsul, vânzarea lor fiind o meserie, din care numai Jidani trag foloase de necrezut. A cheltui banii pe asemenea losuri este aproape deopotrivă cu a-'i svîrli pe fereastră! Altădată, așa sperăm, o să avem privilegiu a dovedi spusele noastre.

Întrebarea 43. Încă de când „sdrobitorul de naționalități“ urcase prețul tăbacului, unii dintre țeranii noștri mai săraci au început a înlocui tăbacul prin frunze de viie, vișin, podbeal și c. l. Pentru de a feri poporul de rău, aveți bunătate a răspunde în „Foaia Poporului“ la întrebarea, care dintre burueni ar pute înlocui tăbacul atât de scump și rău?

Răspuns. Ai dreptate, tăbacul, cu care ne fericește oblăduirea ungurescă, este foarte scump și foarte rău. Și deoarece ce fumatul stinghirește pofta de mâncare și adese strică sănătății, nimic mai potrivit decât să stărui ca poporul să se lase de fumat cu desăvîrșire, urmînd astfel pilda multor comune ungurești, unde poporul au spart toate pipele

și au pus în cuiu pofta fumatului. O burueană, care să înlocuească tăbacul cât decât, nu știm să fie. Așadar', în lături cu fumatul atât de scump și nefolositor! Numai voință se cere și desvîțul are să meargă strună.

Întrebarea 44. Vă rog să-mi dați un sfat despre mijloacele, prin care s'ar pute stîrpi gărgărițele din grâu.

Răhău.

G. Goța,
primar.

Răspuns. Cetește „Foaia Poporului“ nr. 29, unde am fost arătat mai pe larg, cum ar trebui stîrpite gărgărițele.

Întrebarea 45. Rogu-Vă să-mi răspundeți la întrebările următoare: Cum și unde să se păstreze fagurii de miere, atât cei plini cât și cei deșertați (goli) sau storși cu mașina, cum și fagurii măestriți, dacă este să nu-i atace moliiile sau vîrtejii în cursul anului?

Cu ce fel de materie să ung foile din afară și din lăuntru ale unui manuscript foarte vechiu, a cărui negreală s'a cam îngălbinat, încât cu anevoe se poate ceti? Aș voi să descopiez acest manuscript.

Răspuns. Cel mai simplu și lesnicios mijloc este să păstrezi fagurii într'o ladă sau serin (dulap, armar) bine încheiat. Când și când pune în lăuntru un vas cu o mică cățătime de pucioasă aprinsă, a cărei fum („acid sulfuros“) nimicește moliiile și chiar ouăle lor cu desăvîrșire, fără de a cășuna fagurilor vre-o stricăciune. Pe timpul afumatului, lucru firesc, se va ține lada închisă.

Despre cum ar trebui tractat manuscriptul am știricit, că este neapărat să se constate mai întâiu prin un specialist, cu ce fel de negreală a fost manuscriptul scris, apoi se poate găsi „mixture“ cuvenită; altcum nu. Adresează-te întrebînd la A. Leonhardi, fabricant de negreală în Bodenbach I/E.

Greșeli de tipar. În nr. 39 al „Economului“ s'au străcurat câteva greșeli mai mari de tipar, pe care le îndreptăm astfel: La pagina 428, columna 2, alinea din urmă să se cetească „năravul“ în loc de: „norocul“. Pe aceeași pag., col. 3, al. 2 să se cetească „lemnoase“ în loc de „luminoase“, al. 4 „un par“... în l. de „în par“, și „proptind“ în loc de proptînd“, al. 5 „țeruse“ în l. de „ceruse“ și; „ea se poate purta“ în loc de „că se poate“... La pag. 429, col. 2 al. 3 să se cetească, „scuturînd poamele așa...“ în loc de „sguduind...“

Posta redacției.

Dlui N. H., econom în Ribiza. Întemplantarea a voit ca scrisoarea D-tale să se furișeze printre alte hârtii. Destul că abia acum ne-a fost dat să o cetim. Cerînd scusele pentru întîrzierea fără voia noastră îți împărtășim pe scurt următoarele: Mohorul se face mai ales în pămînturile năsiptoase și cam uscăcioase; umezeala nu-'i prieste, dar' rabdă la secetă. El se seamănă bucuos primăvara prin Main, după in, orz sau alte spicoase. Pămîntul ar trebui arat în 2 rînduri, toamna și primăvara. Cositul urmează prin Iulie. Un jugăr cat. produce vre-o 15—17 măji met. de mohor uscat. Semînța costă de 1 chilog cam 16—17 cr. Pentru semînatul în miriște, nemijlocit după seceriș, se potriveșc mai ales năpii tomatnici (lat. Brassica rapa napifera), despre care s'a fost vorbit în „Foaia Poporului“ cum și măzêriche ernatică. Despre unde 'ți-ai pute cumpăra sîmînța bune, vezi răspunsul la întrebarea din „Economul“.

Tirgurile din săptămâna viitoare după c. vechiu.

Duminică, 3 Octomvrie: Dicio-Sân-Mărtin, Idamare, Năsăud, Biserica-albă.
Luni, 4 Octomvrie: Aiud, Archita, Carțfalva.
Marți, 5 Octomvrie: Breț.
Mercuri, 6 Octomvrie: Sic.
Joi, 7 Octomvrie: Țag, Cehul-Sălagiului, Brașov.
Vineri, 8 Octomvrie: Orhei.
Sâmbătă, 9 Octomvrie: Bonțida, Ghiriș, Hadad.

Prețul mărfurilor.

Piața din Siblu. Dela 30 Septemvrie v. Grâu, frn. moș 76 până 80 chilo fl. 5.60 până 6.20, grâu mestecat 70 până 74 chilo fl. 4.70 până 5.30, sâcară 70 până 74 chilo fl. 3.40 până 3.8, orz 62 până 66 chilo fl. 3.80 până 4.20, ovés 42 până 48 chilo fl. 2.30 până 2.80 cucuruz 70 până 74 chilo fl. 4.— până 4.40, mălaiu 78 până 82 chilo fl. 4.— până 4.50, cartofi 68 până 70 chilo fl. 1.40 până 1.60 séménță de cânepă 49 până 50 chilo fl. 5.— până 5.50, mazère 76 până 80 chilo fl. 4.— până 5.—, linte 78 până 82 chilo fl. 8.— până 9.— fasole 76 până 80 chilo fl. 3.50 până 4.—, de păsat grâu 100 chilo fl. 15.20 până 15.60, făină nr. 1 fl. 15.—, făină nr. 3 fl. 13.40, făină nr. 5 fl. 10.60 slănină 100 chilo fl. 54.— până 56.—, unsoare de porc fl. 58.— până 60, sêu brut 100 chilo fl. 20.— până 22.—, sêu de lumini fl. 33.— până 34.—, lumini turnate de sêu fl. 38.— până 40.—, săpun fl. 20 până 30.—, fên 100 chilo fl. 1.9) până 2.10, cânepă fl. 85.— până 87.—, lemne de foc uscate m. cub fl. 3.— până 3.50, spirt p. 10) L. % 54— până 57 cr., carnea de vită chilo 50 cr. până 62, carnea de vițel 48 până 54 cr., carnea de porc 44 până 48 cr., carnea de berbec 28 — până 32 cr., ouș 10 cu 20 până 22 cr.

Piața din Medlaș, 30 Septemvrie v. Grâu frumos hectolitra fl. 5.— până fl. 5.25, grâu mestecat fl. 4.— până fl. 4.50, sâcară fl. 3.2) până fl. 3.60, cucuruz fl. 3.50 până fl. 4.—, ovés fl. 2.20 până fl. 2.40 orz fl. 2.80 până 3.—, séménță de cânepă fl. 6.— până fl. 7.—, séménță de in fl. —.— până fl. —.—, fasole fl. 4.— până fl. 5.—, mazère fl. 6.— până fl. 7.—, linte fl. —.— până fl. —.—, cartofi fl. 1.50 până fl. 2.— mălaiu fl. —.— până fl. —.—, sêu brut 100 chilo fl. 20.— până fl. 24.—, luminări turnate de sêu fl. 36.— dăna fl. 40, unsoare de porc fl. 58 până 60, slănină fl. 48.— până fl. 49, cânepa fl. 30.— până fl. 33 — fên fl. 1.80 până fl. 2.—, săpun 100 buc. fl. 20 până fl. 30.—, spirt pro hectolitră fl. 55.— până fl. 57.—, carne de vită chilo 44 până 48 cr., carne de vițel 40 cr. până 52 cr., carne de porc cr. 44 până —, carnea de oaie fl. 36.— până —.—, ouș 5 cu 10 cr.

Cursul pieții din Sibiiu.

Din 30 Septemvrie st. v. 1893.

Hârtie-monetă română	Cump. 9.93	Vênz. 9.98
Lire turcești	11.30	11.40
Imperiali	10.05	10.10
Ruble rusești	1.31	1.32

Bursa din Budapesta și Viena.

Din 30 Septemvrie v. 1893.

Obiectul	Buda- pesta	Viena
Galbini împărătești	6.—	5.98
Napoleonul	10.02	10.03
100 mărci germane imp.	62.10	62.10
Renta de aur ung. de 6%	—	—
Renta de aur ung. de 4%	115.80	115.75
Renta de hârtie ung. de 5%	—	—
Împrumutul căilor ferate ung.	121.—	122.—
Bonuri (obligații) rurale ung.	94.75	94.50
Bonuri (obligații) rurale croato-slavone	98.—	—
Obligațiile pt. despăgubirea regaliilor	99.75	—
Împrumut cu premiu ung.	150.—	156.—
Losuri pt. regularea Tisei și Segedin.	142.50	142.40
Losurile aust. din 1860	161.50	161.25
Scrisuri fonciare ale „Albinei“	101.—	—

LOTERIE.

Tragerea din 7 Octomvrie n.

Timișoara:	84	8	35	80	23
Viena:	3	37	20	79	1

Tragerea din 11 Octomvrie n.

Brünn:	24	79	76	87	55
--------	----	----	----	----	----

Călindarul săptămânii.

Zilele	Călindarul vechiu	Călind. nou	Soarele
	Dum. a 20-a d. Ros., gl. 3, sft. 9.		rês. ap.
Dum.	3 M. Dionisie Areop.	15 Teresia	6 24 5 7
Luni	4 Păr. Ieroteu	16 Gallu	6 26 5 4
Marți	5 Mucen. Haritina	17 Hedvig	6 28 5 2
Merc.	6 † Apost. Toma	18 Luca Ev.	6 29 5 0
Joi	7 Mcii Sergie și Vach	19 Ferdinand	6 31 4 58
Vineri	8 Cuv. Pelagia	20 Vendelin	6 33 4 56
Sâmb.	9 Apost. Iacob	21 Ursula	6 35 4 54

Redactor responsabil: Ioan Russu Șirianul.

Un învățăcel

se primește în atelierul „Institutului Tipografic“ din Sibiiu. Acela trebuie să fie absolvat a II-a clasă gimnasială sau reală.

„ARDELEANA“
 institut de credit și de economii, societate pe acții în Orăștie.

AVIS.

Institutul de credit și de economii „ARDELEANA“, societate pe acții în Orăștie (Szászváros), Piața-mare nr. 2 și 4 în casele proprii, primește

depuneri spre fructificare

sub următoarele condițiuni:

[936] 14—

- a) depuneri făcute la a căror ridicare nu se recere abzicere cu 5%;
- b) depuneri făcute cu condițiunea de a se anunța ridicarea lor cu 5 1/2% și
- c) depuneri făcute pe timp mai îndelungat de către biserici, școale, corporațiuni culturale ori cu alt scop de binefacere cu 6%.

Depuneri, ridicări sau anunțări se pot efectui și prin postă.

Orăștie, la 1 Noemvrie 1892.

Direcțiunea.

Icre, Pești de mare, Conserve de Pești

Cipar în gelée prima, tare extra	butoiaș fl. 4.— v. a.	1/2, butoiaș fl. 2.35 v. a.
„ „ „ tare	„ „ 3.75 „ „	„ „ 2.20 „ „
„ „ „ mijloc. tare	„ „ 3.50 „ „	„ „ 2.10 „ „
Cipar (-Roll) în gelée (fără oase) cam 25 porțiuni	butoiaș	4.50 „ „
Scumbrie în gelée (numai părți de mijloc)	„ „	2.50 „ „
Scumbrie „Bismarck“ (fără oase) în sos picant	„ „	2.10 „ „
Scumbrie ff pentru fript, cel mai bun pește de Marea-Ostică	„ „	2.10 „ „
Rollmops (tot un soi de scumbrie), cam 40—45 într'un	„ „	2.10 „ „
Scumbrie grasă ff, marinată cu ceapă și cu sos de mustar	„ „	2.10 „ „
Scumbrie-Matjes englezești, prima, 30—40 bucăți	„ „	2.10 „ „
Scumbrie burduf, olandeze, cam 30—35 bucăți	„ „	2.10 „ „
Scumbrie de delicatese în cel mai fin sos englezesc de mustar, 120—140 bucăți	„ „	2.10 „ „
Sardine rusești de coroană, în sos picant	„ „	1.75 „ „
Anchovis din Christiania, cu zarzavaturi de Nord adevărate	„ „	2.75 „ „
Scottine (scumbrii mici de delicatese), 80—100 bucăți	„ „	2.75 „ „
Mreană-cipar (friptă în sos), se ține foarte bine	„ „	3.50 „ „
Sardine în ulei, cele mai bune în coli postal cu 9 mari, sau 16 mici cutii	„ „	4.50 „ „
Silds pentru pofta de mâncare, fără oase	butoiaș	4.50 „ „
Sardele de Brabant din 1890, calit. cea mai bună	„ „	6.20 „ „
Neunaugen din Elbing, se ține foarte bine	„ „	4.40 „ „
Țir (Sprotten) de Kiel, lada cu 160—200 buc. fl. 1.20 2 lăzi = 1 coli postal	„ „	1.75 „ „
Tringă afumată (Bückling) de Kiel, 40—45 în lădiță	„ „	1.50 „ „
Scumbrie ca Salm, mare, grasă, afumată, (se ține foarte bine) în lădiță	„ „	2.25 „ „
Cipar afumat („Spickaal“), prima calitate în lădiță	„ „	7.50 „ „
Salm, afumat, „Scheibenlachs“ (ceva nou), în 4 cutii cu 15—20 bucăți; la cumpărare de 4 cutii	„ „	4.25 „ „
Icre din Ural, sure, boabe mari, foarte dulci 1 chilo	„ „	3.75 „ „
„ „ „ boabe mijlocii 1 chilo	„ „	3.25 „ „
„ „ „ Alasca (nou de tot), gustul celui de Astrachan 1 chilo	„ „	3.75 „ „
Pești de mare proaspeți, Morun de mare, Batoc, Cabliau, o lădiță	„ „	2.— „ „

Se trimite franco la ori-ce postă din Austro-Ungaria, nevdmuit, cu rambursd.

Philip Richard Peters în Altona (Holstein).

[1955] 8—10

BETIA

se vindecă prin **Antibetin** întrebuințat cu rezultat strălucit în o mulțime de casuri. *Nenumărate mulțumile primite dela cei vindecați se trimit franco la cerere.* Fiind fără ori-ce gust, se poate da pătimașului de beție și fără știrea lui. Cutia costă **2 fl. 20 cr.**, dublă pentru morbul învechit **4 fl. 40 cr.** trimițându-se costul dinainte și se trimit franco în toate țerile. Se capătă la farmacia „La Vultur“, Lugoj, nr. 112, Bănat. [2229] 2—20

La „Institutul Tipografic“ în Sibiu se află de vânzare:

TABLOUL „CONFERENȚEI NAȚIONALE“.

În mărime 33×50 cm.

Cu prețul de fl. **1.60.** ear' cu trimiterea prin postă fl. **1.70.**

PORTRETUL DOMNULUI Dr. IOAN RAȚIU.

Cu **50 cr.**

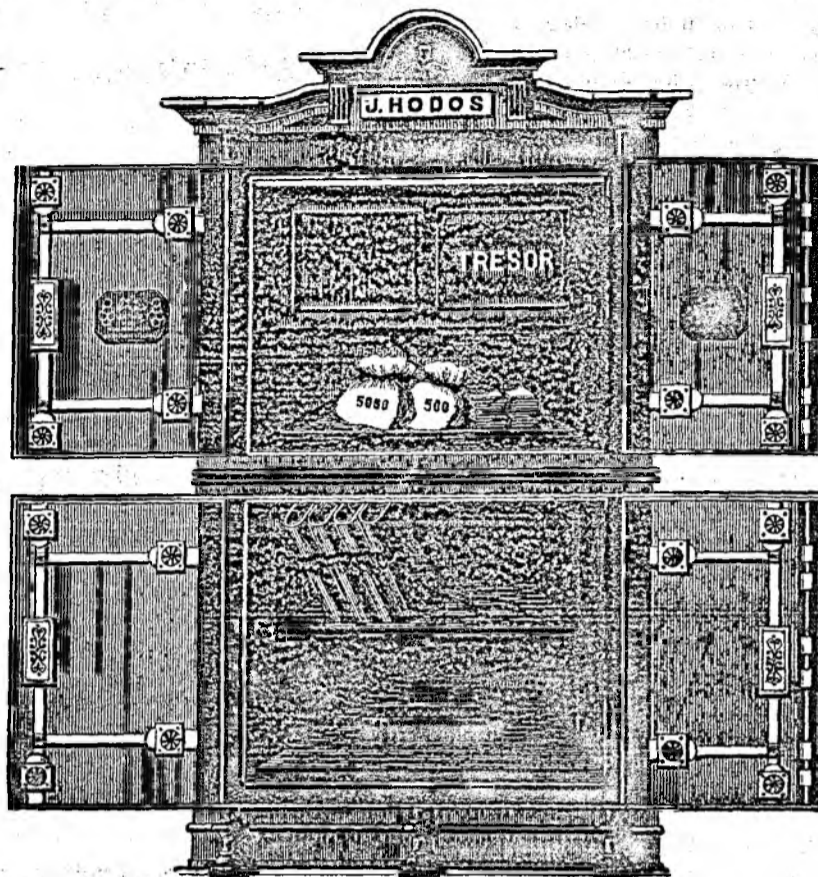
În editura „Institutului tipografic“ a apărut și se află de vânzare

Prăsierea pomilor

de
D. COMSA,
membru în comitetul central al „Reuniunii române agricole“.

Prețul unui exemplar **12 cr.**

Primul Român fabricant de casse în monarhia austro-ungară IOAN HODOS

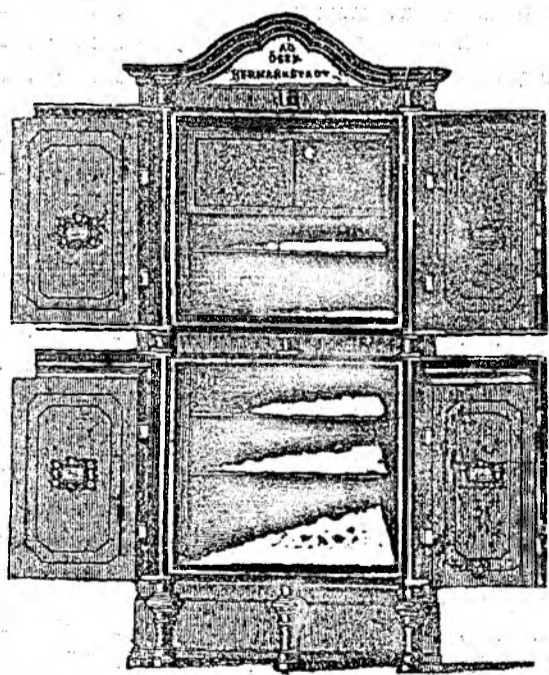
Nr. 2, Sibiu, Strada Văpsitorilor Nr. 2.

Nr. 2, Hermannstadt, Färbergasse Nr. 2.

și recomandă

[2163] 3—6

cassele și casetele sale de fier
pentru păstrat de bani și hârtii de valoare
sigure contra focului și spargerii
de diferite mărimi și forme cu prețuri cât de moderate.
Interesaților se trimit la cerere „Prețuri curente“ gratuit și franco.

Fabricat în țeară!

Ces. și reg. privil.

Prima fabrică de casse ardelenescă.

Existând de 12 ani, premiată cu mai multe distincțiuni a lui

A. Géza Öszy,

Quergasse Nr. 39, SIBIU, Hechtgasse Nr. 40.

recomandă

Cassele și casetele sale de fier pentru păstrat bani, cărți și documente

— sigure contra focului și spargerii —

de construcție proprie a ei și putând fi deschise numai de cumpărătorul însuși. Diferite forme și mărimi, cu prețuri mai ieftine, decât asemenea produse din alte fabrici.

CASSELE

[1316] 84—

sunt expuse vederii cercetătorilor în localul fabricii.

Prețuri curente ilustrate se trimit la cerere gratis și franco.